

OLANDIÁBÓL!

KÁVÉ

szerezhető:

és Marcell
i lerakatóban
zsvár
and No. 48.

ÁNLATOT

Blue

illatos, tinta,
plakk minden
gító, garantált
sőbb ár.

gyár, Cluj,
Telefon 12-97,
mény. 1295

Rt. Szatmár

csontenyvet,
ütrágyát,
csikenőcsőt,
lát stb.

az és vizes
s és olvasz-

SOKA T

részébe
szközöl a

mi

tával szem-
ek vétele és
k, lombard-
naptól-napig
atkoztatnak.
s 7-25.

árvédő
ete, barna és
1286

ziggártó
rdinánd 77.
vezméng!

ajfestő,
sz és
terem

or, Cluj
ossuth L.-u.)
k,
1284

Előfizetési árak
Romániában
Egész évre ----- 400 lei
Félévre ----- 220 lei
Negyedévre ----- 120 lei
Egy hónapra ----- 40 lei
Egy számlára pályaudvarra
és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában
Egy hónapra ----- 25 lei
Egy szám ----- 1 lei

Jugoszláviában
Egy hónapra ----- 20 dina.
Egy szám ----- 1 dina.

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

v. évfolyam, 174. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ab 15

1922. augusztus 9. Szerda

Ludendorff és Einstein

Néha az élet megszuja a kommandóssá kijegesedett alapjait is: néha a fegyverek közötti is megszólalnak a muzsák. Igaz: ilyenkor közel a veszély, hogy disszonáns hangok vegyülnek belé. Lépése városa néhány hét múlva nagy kulturális színhelye lesz. A német természettudósok és orvosok köre fennállásának századik évfordulóját ünnepli. A német tudomány ünnepi megnyilatkozással fogja felsorakoztatni reprezentánsainak színe-javát. Előadások fognak elhangzani, tudományos szakkérdéseket fognak megvitatni a figyelő világ színe előtt. Természetes, hogy ezen a magát megmutató ünnepségen nem hiányozhatik a „német tudomány” legnagyobb bölcsesége, a huszadik század Newtonja a „német” Einstein sem.

A „német” Einstein mégis hiányozni fog. Berlinből érkezett tudósítások arról számolnak be, hogy az illetékes körök minden kapacitással hiábavalónak bizonyult. Einstein megtagadta az ünnepségen való részvételt. Még néhány hónappal ezelőtt egy volt, hogy Einstein maga is előadást fog tartani a jubileus ünnepségeken a relativitásról. Einstein visszavonta ígéretét és annyira nem vesztett a német tudományosság jubileumán, hogy még a lábát se akarja német földre tenni. Mert jelenleg külföldön tartózkodik. Külföldön érte az a hír is, hogy a nagynémet gyilkosok listáján az ő neve is ott van a proszkribáltak között. A német hivatalos körök hiába biztosították a nagy tudóst, hogy az életére leselkedők már értelmetlenül vannak rá. Rathenau gyilkosai már elvetették méltó büntetésüket. Hardin mérnyelői börtönben ülnek és akik még hátra vannak, rövidesen szintén oda kerülnek. Einstein hajthatatlan maradt. És a nagy tudósok megint és ebben a kérdésben is igaza van.

Az a bombákkal dolgozó gyilkos harc, melynek a zsidó Rathenau áldozatává lett és amely Einstein is listájára vette, nem egy társadalmon kívül álló csoport harca a társadalom ellen. A német nemzet reprezentáns nevéi állanak az egyáltalán nem „titkos” szervezetek élén és ha erőpróbára kerül majd a dolog, ki tudja, hogy nem ők fogják-e képviselni az igazi német akaratot. A berlini rendőrség legújabb eredménye kiderítették, hogy a gyilkos szervezetek élén maga Ludendorff tábornagy áll. Ludendorff és társai hagyták jóvá, „irták alá” Einstein halális ítéletét. De Einstein proszkribálása nem közönséges politikai merénylet. Sokkal több ennél. És Ludendorff vezérsége nem egy ember politikai tevékenysége. Sokkal mélyrehatóbb ennél.

Miért került Einstein a politikai gyilkosok listájára? Rathenaunál könnyebb volt a felelet. Politikus volt és a világ mai fölfordult állapotában a bomba is politikai fegyver. Politikai ellenfeleknek esett áldozatul. De Einstein soha politikával nem foglalkozott. Magányos visszavonultságban élt családjával és tudományos kísérletei foglalták le egész életét. A tudományos körökben anekdoták keringenek róla, hogy milyen gaztárszerű iszonyattal kerüli még a napilapok olvasását is. Annyira nem érdekelt az, amit politikának neveznek. Nagy tudós és világnevezet-

sége a német tudományos kutatásnak. De a politikai gyilkosok listáján a neve azért mégis ott van. Egyetlen egy bűnnel szolgált erre rá. Azzal, hogy zsidó. Azzal, hogy zsidó léte miatt világhírű tudós és korszakalkotó fölfedező lenni. De az ellene tervezett merényletet még így is a politikai megnyilvánulások közé lehetne sorolni. Epen a cionista Einstein az, aki jól tudja, hogy az antiszemita politikájában való erős részvétele fölkelte a politikai ellenrendszabályokat és ezeket antiszemita politikának nevezik. De Einstein mint igaz cionista, levonta meggyőződésének minden következtetését és nemzeti zsidó léte miatt tartotta magát a német politikától. Az ő proszkribálása tehát nem politikai tett, hanem közönséges oryilkosok bűnrészvétele. És az Einstein proszkribálását jóváhagyó Ludendorff nem a politikai vezető, hanem az oryilkosok főnöke nyilatkozott meg. Az antiszemita Németországnak Ein-

stein még megígérte jelenlétét. A gyilkosok Németországtól iszonyodva tartja távol magát. Anglia és Franciaország és Amerika tudományos körei úgy fogadták Einstein, mint a modern tudomány fejedelmét. Japán csábító ajánlatokkal hívja, hogy tartson előadásokat egyetemén. Einstein hű marad magához és meggyőződéséhez. Az angol, francia és amerikai ünnepléseket nem kereste, a japán meghívás elől a tudós szerénységével tér ki. Egyetlen nagy vágya van neki. Az, hogy a jeruzsálemi héber egyetem felépítése jórészt Einstein nevéhez fog fűződni. Ha ebből a szempontból nézzük, akkor még köszönettel is tartozunk Ludendorffnak és a többi német oryilkosnak. Ludendorff és Einstein egy országban nem fér meg. És azt a munkát, amit a nagy tudós talán piétásból, talán tudóshoz illő hidegvérűségből Németországnak ajándékozott volna, most osztatlanul tudja a saját nemzete oltárára vinni.

Maniu és Tisza István

Miért nem egyezkedett meg a román nép a magyar kormánnyal. Szenzációs közlések az erdélyi román irredenta körök seregéből

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Izgalmasan érdekes közlések teszik a brassói „Gazeta Transylvaniei” a román nemzeti párt vezetőségének munkájáról, amelyet a háború előtt és a háború alatt fejtett ki a román nemzeti egység megerősítéséért. Meglehető részleteket ismerünk meg e közlések nyomán a nemzeti párt vezetői és Tisza István között 1913-ban megindult, a háború első évében folytatott és eredménytelenül véget ért tárgyalásokról. Kiderült most utólag is, hogy az erdélyi irredenta román politikuskok soha egy pillanatra sem tévesztették el céljukat szem elöl és Nagyrománia megvalósítása nélkül semmilyen megegyezést nem voltak hajlandók aláírni. Az erdélyi román irredentizmusból Bukarestből irányították és Maniu és Vajda ellentéte miatt hirtelen meg minden olyan kísérlet, amely Romániát a központi hatalmak oldalán kívánta a világháborúba bevonnani.

A közlemények azért kerülnek most nyilvánosságra, mert a liberális sajtó az utóbbi időben a nemzeti pártot és Maniut azonnal vádolta, hogy hódoló nyilatkozatokat tettek a Habsburg-dinasztiának és bizalmat szallítottak a háborús magyar kormánynak. „A közelmúlt tanúbizonyságai” címen közli adatait a nemzeti párt brassói hivatalos lapja, amelyek lényegükben a következők:

A Tisza-féle tárgyalások

Ezerkilencszáztizenháromig az erdélyi nemzeti pártot Tisza István gróf mindenkor az agitátorok és izgatók kis csoportjának tekintette, amelynek semmilyen kapcsolata nem volt az erdélyi román néppel. Ugyanaz a felfogás, amelyet ma a kormányhivatalos „Viitorul” hangosztat. Az 1918. év telén azonban gr. Tisza István váratlanul tárgyalásokra hívja meg a nemzeti párt vezetőit, hogy közkeletű kísérletet tegyen a magyar és román nép között.

A nemzeti párt vezetősége szom-

értetette a román kormánnyal és azzal egyetértésben kezdte meg a tárgyalásokat.

Ezről az akcióról tudomása volt Czernin grófnak is, aki bizalmi embere volt Ferenc Ferdinánd trónörökösnek. A trónörökösnek ugyanis Vajda Sándor bizonyos érintkezést tartott fenn pártja megbízásából az erdélyi román nép érdekében. Czernin gróf azt ajánlotta a nemzeti pártnak, igyekezzen megegyezni a magyarokkal.

Mindazonáltal a nemzeti párt végrehajtóbizottsági ülésén, amelyen Tisza ajánlatát tárgyalták meg, Vajda Sándor és Maniu Gyula az ajánlat visszautasítását javasolta.

— Minden összeköttetésem és minden kombinációm felül áll nemzetem érdeke — mondotta Vajda. — Az erdélyi román nép etnikai és nemzeti léte foreg kockán és a javaslat elfogadásán egész politikánk alapvető koncepciója jut veszélybe, ha Tisza István feltevéleit elfogadjuk.

A végrehajtóbizottság Maniu indítványára elhatározta, megkérdézik Tisza Istvántól, hogy a javaslat a magyar miniszterelnök utolsó szava-e? A feltevést megerősítő válasz után a végrehajtóbizottság egyhangú határozattal visszautasította a javaslatot.

A nemzeti párt a magyarokkal való megegyezés ellen

A háború kitörése után 1914 őszén az osztrák-magyar hadsereg galiciai katasztrófája idején Tisza István újra felveszi a tárgyalásokat a románokkal. Szükség volt a megegyezésre, hogy a béke megfelelő visszhangot keltsen a romániai közvéleményben, amelynek körében egyre hangosabban követelték a beavatkozást a központi hatalmak ellen. A nemzeti párt visszautasítja a kezdeményezést és jegyzőkönyvet küld Bukarestbe, amelyben kifejti:

„A román nemzeti párt szilárd meggyőződése, hogy békés meg-

egyezés a magyar kormánnyal é neppel teljességgel lehetetlen.”

Ugyanabban az időben Maniu Gyula kijelenti Brassóban egy vesetó romániai politikusnak:

— Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék négy millió románja soha jószemmel nem fogja nézni Románia esetleges háborúját a központi hatalmak oldalán.

Eme adatok leközlőjének pedig Maniu még aznap azt mondja:

— Még az akasztófa alatt sem járulhatok hozzá Románia akciójához Magyarországon oldalán.

A háború egész tartama alatt a nemzeti párt egész végrehajtó bizottsága (Mihali Tivadar és két-három társa kivételével) nem hajlandó ülést tartani. Ezzel fejezte ki a párt tiltakozását a magyar kormány ellen és ezzel domborította ki politikai izoláltságát és addig követelt ellentállást a háborúval szemben.

Kik szállítottak bizalmat a magyar kormánynak

Azok, akik abban az időben bizalmat szavaztak a magyar kormánynak, kettő-három kivételével nem voltak tagjai a nemzeti pártnak. Amikor Szász József, Alsófehérmegye főispánja felhívta Maniu Gyulát, hogy írja alá a bizalmi nyilatkozatot, Maniu azt felelte:

— Aláírom, ha magyarok is hasonló nyilatkozatot írnak alá a románokkal szemben.

Bukaresti küldöttség

Jóval a világháború előtt az erdélyi nemzeti párt előre látta a háborút és precíziora álláspontját vele kapcsolatban: „Semilyen körülmények között a román nép nem fogja megengedni, hogy ez a háború elmuljon anélkül, hogy megszerezze szabadságát és megvalósítsa politikai hitvallását.”

Az 1914. év őszén azzal az indokolással, hogy Károly király temetésén vesz részt, küldöttséget utazott Bukarestbe, hogy információkat adjon és szerezzen. A bizottság, amelynek vezetője Vajda Sándor volt, érintkezésbe lépett a román kormány tagjaival és minden politikai vezetővel, pártállásra való tekintet nélkül. Vajda Sándor mindenkinek a következő nyilatkozatot tette:

— Mi erdélyiek, tekintet nélkül arra, mit tesz a szabad román állam, minden lehető elkövetünk, hogy ebben a háborúban megszerezük mindama feltételeket, amelyek szükségesek, hogy mint szabad románok éljünk.

Pop-Osics István, aki a bizottságnak szintén tagja volt, a következőket mondotta a román kormány elnökének:

— Kizárt dolog minden néven nevezendő kibékülés románok és magyarok között.

Emil Constinescu megmagyarázta a küldöttségnek, hogy Románia a leMBERI OSATA után nem avatkozhatott a háborúba a központi hatalmak ellen, mert a bolgárok hátra támadták volna Romániát és két fronton Románia nem harcolhatott. Vajda Sándor már akkor megbeszélte Take Jonescuvall a Bánát kérdését. Vlad Aurél kijelentette, hogy Románia hátra nem a Tisza lesz. Vajda az egész Bánát megszerzése mellett foglalt állást. És Take Jonescu megjegyzésére, hogy „a szövetségesek határozata szerint a győzelem után keletkező államok határát csak az et-

nikai határvonalakig hajlandók megállapítani". Vajda Sándor a következőket mondotta:

Nemcsak fontos politikai, gazdasági és etnikai okok késztetnek bennünket arra, hogy kitartsunk nemzeti ideálunk integritása mellett, de népünk egész tradíciója és aspirációi is, amelyeket oly szépen fejez ki, minden vágyunkat kifejező szólam: a Dayesztortól a Tiszáig.

Az erdélyi politika igazolása

Nicu Filipescu és C. Istrati bizonyos hűvösséggel fogadta a küldöttséget. Azt mondták neki, hogy a nemzeti párt a Habsburg-uralom

felé hajlik. Vajda Sándor ezt válaszolta:

Helyesebbnek tartom nem védekezni a vádak ellen, mert ők meg fogják érteni, hogy amikor az erdélyi román nép millióit viseljük a felelősséget, nem hozzátjuk nyilvánosságra a sajtóban hogy nemzeti ideálunk megvalósítását akarjuk.

A bizottság meggyőzte a bukaresti politikusokat. Take Jonescu volt a legmegértőbb, ő már elejétől fogva megértette az erdélyieket és fentartás nélkül magáévá tette az erdélyi román politikuskok magatartását a magyar kormányval szemben.

Az első ratifikálási ünnep Erdélyben

Máramarossziget zsidósága ünnepli a mandátum-határozatot. Glasner Móse ünnepi beszéde. Zsidó fáklyásfelvonulás a szigeti utcákon

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Máramarossziget, augusztus 7. A szenet határozat ratifikálását nagy és méltó keretekben a csatolt részek zsidósága körül elsőnek Máramarossziget zsidói ünnepelték az elmúlt vasárnap.

Szokatlanul buzgón dolgozott az ünnep ellen a szigeti ortodox hitközség rabbija Chajim Cvi Teitelbaum vezetésével az a klikk, amely minden zsidó haladás kerékkötője. Előbb a termet szerették volna elgáncsolni, de a hatóságok nem állottak kötélnél és amikor a kulturpalotát mégis átengedték az ünnepség céljaira, Teitelbaumék a terror más fajtáival próbálkoztak. Glasner Móse főrabbi nemcsak a tiszteletreméltó személyt becsümlő plakátokat nyomtattak, röpcédulákat osztogattak, verekedéseket provokáltak, Rottenberg Józsefet tetleg inzultálták, Eckstein Emanuel rabbi háza előtt éjnek idején tüntettek. Mi sem használt. A plakátokat letépték az emberek vagy a gyűlölettel teli beszédek irtak mellőle. Chajim Cvi Teitelbaum aláírása mellett valaki ötletesen a Cvi „Cvuc“-ra transzformálta: Teitelbaum a kétszínű. A tehetetlen düh nem tudott rontani a szigeti zsidóság lelkéből fakadt ünnepségen. Vasárnap délelőtt két és fehér színekben pompázott a város. Feketébe öltözött tömegek hullámoztak a főtéren és a Koronaszálló homlokzatán, ahol Glasner Móse és a Zsidó Nemzeti Szövetség küldöttje, dr. Klein Miksa megszólalt

két román trikolor között zsidó színeket lobogtatott a szél.

A tér közepén zsidó zenekarok népdalokat és régi zsidó nótákat huztak és amikor a Zsidó Nemzeti Szövetség delegátusainak autója befutott a város főterére, „hedád” és „jehi” kiáltások törtek föl öregek és ifjak ajkairól. A téren külön csoportban állottak az Aknaslatinán átjött ruszinszkói zsidó ifjak, akiket erre az alkalomra utlevél nélkül, helyhatósági látimozzással engedték át a határon. Kék-fehér díszítés között mindenfelé „הבאים ביימים” felirások.

A fogadtatás

A főrabbi autója délelőtt féltizenegy órakor futott a városba. A város határára hintókon Kahan Natan Samu, a szefárd hitközség alelnöke és dr. Blank Illés vezetésével harminettagú küldöttség várta a kolozsváriakat, akik a deputáció néhány vezetőjét a gépkocsiba invitálva, folytatták utjukat a város felé.

A Korona-szállóban, a Glasner Móse számára fenntartott tágas szobában már rajzott akkor a deputáció sokasága. Egyletek, zsidó csoportok, a város tizenötezer zsidó lé-

lektől álló lakosságának minden számottevő alakulata elküldötte képviselőit, hogy köszöntse Glasner és dr. Klein Miksát és rajtuk át a Zsidó Nemzeti Szövetséget. Az első között volt Stern Fischel, a máramarosszigeti ortodox, tehát Ch. C. Teitelbaum hitközségének érdemes elnöke, aki tüntető szándék nélkül, zsidó szíve által vezettetve meleg szavakkal üdvözölt a Mesternek.

A Kulturpalotában

A mitinget délután öt órakor tartották meg a Kulturpalotában. Herzl Tivadar képe kék-fehér keretben a szónoki pódium fölött. A tágas dísztermet félkörben átfogó karzat roskadáig tele hölgyközönséggel, a teremben ember ember hátán. Férfiak, ifjak sokasága. Amikor Glasner Móse főrabbi fehér tiszteletreméltó alakja feltűnt a teremben, szinte megremegtek a falak:

Jechi adonenu! Jechi morenu! Hedád! Hedád!

Fölharsant a cionista zenekar hegedűből a Hatikva dallama, mindeki fölállott, mindenki énekelte a zsidó himnuszt. A vendégek padján megjelentek a helyőrség képviselője mellett Hodor Viktor alispán, Continera rendőrprefektus, Dr. Danzig Samu, a szefárd hitközség főrabija és a két hitközség képviselőiben Stern Fischel és Kahan N. Sámuel elnökök.

A népgyűlést Dr. Fried Ábrahám, a Máramarosi Zsidó Nemzeti Szövetség direktoriumának egyik tagja nyitotta meg leendő heber nyelvű beszéddel.

— Salom larachov v'lararov. — Üdv a távolban élőnek és az itt levőknek! Kétezer éve, hogy tiportak bennünket, hogy gáoltak rajtunk, kétezer esztendő hontalansága után ime hazugságban marasztaltartak mindazok, akik a gulába vetett reményünket guny tárgyává tették. A nemzetek belátásáról hirdett prófécia valósággá lett, rajtunk most már a sor, hogy országunkra méltók legyünk.

Köszöntötte a kolozsvári gaönt, a ki mint Rabbi Akiba egyik kezében a Tóra fáklyáját, a másikban a zsidóságot harci fegyverrel tartja. Majd román nyelven üdvözölte a hatóságok képviselőit, azután a szót

Dr. Heller Jakab

vette át, hogy a mandátum ratifikálásának jelentőségét ismertesse.

— Néhány nappal azelőtt „Tiseo Beav” napját ültük, a nagy mártírság emlékeztető, a zsidó nép hontalanságának kezdetét. Ez a hontalanság egyúttal világosságot jelentett, mert a tudás és a hit világossága áradt a világra. A zsidó nép nem lelkesedéssel, hanem a visszatekintés szelid örömeivel ünnepli

örömeit. Elvesztettük földünket, megfosztottak a rögtől, megalázták önértünk, elvitták népi életünk jogosságát: a zsidó név szegénytelen lett. De a hosszú sívár, multban mindig voltak olyanok, akik hitték a zsidó nép feltámadásában. Mindenkor csak más formában látta ezt az ideát, az egyik a felvilágosodottságban, a másik az asszimilációban. Egy lángelkű és lángszívű emberben azután megvalósult a zsidó remény: vissza az ősi hazába! — hirdette Herzl Tivadar. Hódoljunk emlékének. Ne feledjük Chaim Weizmann és Nacum Szokolov érdemeit sem és amikor Istennek hálat adunk, hogy nemzeti mozgalmunknak ezt a két nagy-szerű fiát küldte, akkor lobogtassuk meg a tisztelet és nagyrabecsülés és a kiléphetetlen szeretet zászlaját Balfour neve előtt is. (A nagygyűlés tagjai felállnak, percekig tapsolnak és heddad Balfour-t kiáltanak.) Megmuatjuk a világ előtt, hogy konstruktívek leszünk és hogy ezt az építő erőket az emberiség üdvére fogjuk használni. Nem kész országot kaptunk, de a mi munkánk Palesztinából bőséges és áldást hozó földet fog teremteni. Pinszkerrel mondom, ne fogadjunk el semilyen ajándékot, az emancipáció ajándékát sem, mert nekünk magunknak kell önmagunkat emancipálni. A népeknek, amelyek között élünk, csak akkor leszünk igazi testvérei, ha önmagukat szabadítottuk föl.

Csoda és valóság

A hatásos beszéd után Glasner Móse főrabbi emelkedett szólásra. Szűnni nem akaró taps, heddad-kiáltások lecsillapulta után néhány héber mondatban megköszöni a nagy megiszteltetést, amely nem neki, hanem a nagy ügynek szól.

— Elő alkalom, — ugymond — hogy a ratifikálás óta nyilvánosan felszólt. Fajdalom, Clujban a zsidóság hadiállapotban van, őkők tudják, milyen esetből és miért gyűlölködnék most egymásra a testvérek. „Nachmu, nachmu ami — vigasztaljátok népemet” — mondotuk a próféciával az elmúlt szombat haftorájában. Az Irás a jövőről beszél, nem a multról. Mindig is vigaszra szorult a zsidó nép, mindig is ébreszteni kellett benne az elvesztés tudatát. A széderrel, a szentéletű ember éjfél imájával, ezekkel visszagondoltunk a nagy veszteségre és így alakult ki bennünk az ország visszahódításá-csodák útján való álomreménye. Hogy saszárnyakon visznek majd Erec Jisraeiba bennünket és a csodák más varázsos utjain. Am, akik leszállanak a csodák viágából a realitások szinterére, akik a nép reményét valóra akarják váltani, igaz erőket vehettek csak igénybe és nem a fantázia virágos tűnő kertjéhez folyamodtak. Nem huszont év óta törekedünk a zsidó nép Erec Jisraeiba való visszatelepítésére komoly politikai és gazdasági eszközökkel, ez a gondolat sokkal korábbi, körülbelül hetven esztendő, amikor rab-benu Sámuel Mohilover bontotta ki a hazatérés eszméje zászlaját. Vele együtt több gáon dolgozott a gondolat terjesztésén. Tudták, hogy a valóság azt követeli, hogy a nép maga vegye a kezdeményezést a kezébe, maga fáradozzék azon, hogy visszajuthasson az országba, amelyből elűzetett. Fajdalmas, hogy ma is még esztendőkre kiáltják ki némely papok aukat, akik így gondolkodnak. Ha Maimonidest olvasták volna a próféta jóslásáról, tudhatnák, hogy

az oroszlan és bárany együtt-éése allegóriája a népek egymással való békés életének.

De ők nem akarnak látni. Nem veszik tudomásul az utolsó évek nagy zsidó eseményeit, a népi megmozdulást, a munkára való szervezkedést, nem látják, nem akarják látni, hogy zsidó kötörök és kapafogók Erec

Jisrael több pontját miként változtatták át sivatagból Édenre. Nem látják és azt állítják, hogy Isten nem szerzett erről tudomást. (Derűtlenség.)

Erec Jisrael földjén igaz pompájában fog virulni a vallás és mindazon erkölcs, amely az egyszerű, dolgozó nép számára példaként fog világitani. Nem akarunk Párist és Londont csinálni Jeruzsálemből, hanem igenis a zsidó egyszerűség és fenköltiség ragyogó városát, a vallás és a Tóra szent helyét.

A főrabbi azután kitért zsidó ellenfeleink rágalmaira. Felsőbb hazilyen azzal állanak elő, hogy hazafiatlanok vagyunk. Meg kell világítani ezt az ostoba vádat az ismert anekdotával. Egy gazdag emberhez beállítanak, hogy adjon közölcokra nagyobb összeget. A gazdag férfi azzal hártja el magától ezt a megtiszteltetést, hogy van neki egy nagyon szegény fivére. Erre az adománykérő elmegy a fivérhez, hogy megnézze, mennyire támogatja ő a gazdag testvér. Nagy meglepetésére azonban a fivér a legnagyobb nyomorban tengődik.

— Uram — mondja az adománykérő a gazdagnak — ön azt mondtotta, hogy a testvére miatt nem adakozik. Látom a fivérét otthonában, megdöbbentő milyen nyomorban él. Ez az ön jószívűsége?

— Látja azért mondtam, hogy nem támogathatom őt. Ha fivéremet nem istápolom, nem gondolja, hogy magukhoz bőkezű leszek!

— A hatóságok is — folytatta a főrabbi — könnyen balátatják, hogy aki a saját testvérét gyűlöli, az a román testvért se fogja istápolni. (Viharos tetszés, a hatósági emberek is tapsolnak.) Palesztinát csak a zsidók tudják felvirágoztatni.

A nagy tetszésnyilvánításoktól kísért beszéd után

Klein Miksa dr.

tolmácsolta az Erdélyi Nemzet Szövetség üdvözlését.

Történelmünk kéteser év óta a mártírság története. Elérkezett az idő, hogy a népek jóvá tegyék hibájukat, 1917 november másodikán a nagy nap Balfour ígéretének napja, 1922 július huszonegyediké pedig a teljesülés dátuma. Ime felvirradt a kor, amikor ki-elhetjük teljes nemzeti életünket, amikor nem mint a beszteceri iroda (La vele! abzug! — kiáltások) mondhatjuk, hogy nép vagyunk, nemcsak vallás. Kérdezik, lehetünk-e külön nemzet, amikor nem beszéljük ezt a nyelvet. Földnyelv és nemzeti ideál az, ami egy népcsoportot nemzeté tesz. Hát igenis, mi ezt monthatjuk magunkról. Nyelvünk van, amelyet évszázados környezetünk miatt nem beszélünk, de itt a románság példája, amely szintén így volt vele és ime most senki nem mondaná arra, aki valamikor restelt még románul beszélni, hogy nem-e nemzet fia. Földünk és nagy, világot átöngő ideáljaink vannak. Vésereink vannak, a a legtiszteletreméltóbb, legnemesebb fajtából. A mieink közül szentéletű főpapunk, Glasner Móse (a közönség percekig állva ünnepli a főrabbi) aki egy kora ellenére faradtságot nem ki-elve dolgozik ideálunkért. Egyike volt a önállóan gondolkodóknak, akik rájöttek, hogy foglalkozásunk mellett hivatásunk is van.

Az iskolakérdésről szólva hevesen kikelt a tanügyi kormányzat ellen, amely meg akarja fojtani a zsidóság nemzeti irányban való haladását. De — ugymond — mi is tanultunk a Románságnak az Apponyi-rendelet elleni taktikájából és nem adjuk fel a zsidó kultúraért kitűzött céljainkat. A magyar kisebbség szeretne bennünket bekebelezni, mint a multban. Készséggel meggyünk velük és a szászokkal, amikor a kisebbségek jogának védelméről van szó, de nem olyan értelemben, ahogy az asszimiláció hiszi.

Szónok azután kitért az angol politikára, amely nem épen irántunk való nagy szeretetből adta Palesztinát nekünk, hanem mert az angol józan és

előrelátó politika zsidó kezében öszereközőjévé mandátum az világrendben látt nyugvópont most már a h sedés.

Üdvözítés

A nagy tetszésben terjesztette a zsidó iraslatát, amely szívevel mondja a népek és az egyes népek Romániának és lamfőriának, cionista világ Weizmann testületek kö Zsidó Nemzet kének, dr. Fie

Ezután Ho köszönte az ü örömeinek ad zsidóság ime kibűsdte. A vözli a zsidó napján.

Két Bialik szavait és Giss elnékelése ut felé szőjjeloz

Este a má Szövetség ház menet vonult elő. Zenező öt hateraz em Lichtenstein az erkélyről Máramarosszi menet azután ahol Fried beszedére Mit tus és Mih menti képvisel kal. Innen d bázá elé men Fuchs familia Miksa dr., a Szövetség kül Kleis Miksa h ki és ifjúság széanszal sze lelkesedést m sék. Az i Korona szálló vasóra zárta

A harmadik választásait

— Az

Az Erdély, az alap határozatok befizetett sé konferenciát és osztástát és aabbakban

I. Kolozsme

1. Kolozs
2. Bánff
3. Apál
4. Mezősz
5. Karmás, K
6. szombor, M
7. lozsnagyida,
8. Diszentpés
9. sékeifizetői)

II. Alsófehér

4. Maros
5. Maros
6. Gyula
7. Vinc, Abru
8. legátus.

III. Szilágy

9. Zsidó
- Magyarkece
- sét elfizetői)
10. Zila

Megnyit a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. 1247
Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 401, 290.

FAVO

Lloyd George és Poincaré döntik el Európa sorsát

A londoni konferencia első napja

— Az Új Kelet munkatársától —

London, augusztus 8. A Havasügynökség jelent: Tegnap délelőtt nyit meg a londoni konferencia, amelynek első ülése egy óra öt perccel végződött. A francia küldöttség egy része ezután a külügyminisztériumba ment. Az értekezlet az angol, belga és francia miniszterelnökök és Schanzer olasz külügyminiszter közötti előzetes megbeszéléssel kezdődött. Poincaré a hírlapíróknak kijelentette: valamennyien megállapodtak, hogy tanácskozásairól estig egyáltalán nem nyilatkoznak. A második ülés délután félötökor kezdődött.

Nyilvánosságra eddig mindössze annyi került, hogy a konferencia első ülését javarészt Poincaré expozíciójának szentelték. A franciák által előterjesztett tervet megvizsgálásra adták a szakértőknek. Délután Poincaré és Lloyd George fontos kijelentéseket tettek, ezek összefoglalását éjfélkor teszik közzé. A „Chicago Tribune“ megerősíti a hírt, hogy Amerika londoni követje megfigyelőként jelen van a tanácskozásokon.

A londoni politikai körök szerint az értekezlet eredménye idiglenes határozat lesz. Németország valószínűleg négyhónapos moratóriumot kap, a jóváételt végleges rendezéséig majd a második konferencia tárgyalja, amely rendezzi a szövetségesek közötti adósságok kérdését is. Vanderlip Münchenben a következőket jelentette ki:

Nem minden aggodalom nélkül gondol a londoni konferenciára, mert ott jóformán

két ember dönt Európa sorsáról.

Fél, hogy Franciaországnak sikerülni fog viszás felfogását a szövetségesek rákényszeríteni. Amennyiben újabb tévedést követnek el, a katasztrófa elkerülhetetlen. A versaillesi béke nem az igazság, hanem a bosszu békeje volt. Franciaország a háború áldozata és most illúzióinak áldozata lesz.

A „Times“ az értekezlet alkalmából a következőket írja: Az angolok szerint Európa válságos helyzete nagyrésztben a versaillesi békeszerződés eredménye, mert a szerződés pontjai a valóságban végre nem hajthatóknak bizonyultak. A jóváételt jelenleg tökéletes rendszerén

Franciaország úgy akar segíteni, hogy

katonai és gazdasági nyomást gyakorol Németországra,

míg ezzel szemben az angolok a jóváételt feltételeket akarják megváltoztatni.

Poincaré beszámolója a londoni konferencián

London, augusztus 8. A londoni tanácskozásokról a következőket jelentik: Poincaré az első ülésen kifejtette a francia álláspontot, ismeretve a német helyzetet, kapcsolatban Németország moratórium kérésével.

Poincaré emlékeztetett arra, hogy Németország nem teljesítette szerződéses kötelezettségeit,

különösen a háborus bűnösök elítélése és a fegyverzés körül. Felolvasta Nollet tábornoknak, a berlini szövetséges bizottság elnökének kijelentéseit. Figyelmeztetett arra, hogy a szövetségesek annak idején a minimumra szállították le a Németországra rótt jóváételi összeget, hangsúlyozta, hogy a németek által megszállt területeken kivégzett franciák hozzátartozói még semmiféle kártérítést nem kaptak.

Franciaország reméli, hogy nem kell több hiábavaló áldozatot hoznia

és csak elsőbbségi jogát kívánja érvényesíteni az elpusztított vidékek helyreállítására.

Lloyd George lemond?

Páris, aug. 8. A „Temps“ szerint a független liberális pártban hirtetted el Lloyd George lemondásáról, ha nem sikerül Poincaréval a meg egyezés.

Korfanty Pilsudszky ellen

Berlin, augusztus 8. Korfanty nem adta fel a harcot Pilsudszky ellen. A Novák-kormány megalakítása után felhívást intézett a lengyel néphez, amelyben kijelenti, hogy Pilsudszky a németekkel, a szocialistákkal és a zsidókkal elnyomja a lengyel népet, amelyet felhív a jog védelmére. Kijelenti, hogy jog szerint ő a miniszterelnök és ezt a jogát érvényesíteni is kívánja.

VI. Háromszékmege, összesen 1 delegátus

22. Barátos (hozzátartoznak Lemhény, Egerpaták, Csegez sékelfizetői) 1 delegátus.

VII. Csikmege, összesen 4 delegátus

23. Gyergyószentmiklós (hozzátartoznak Gyergyócsomófalva sékelfizetői) 2 delegátus.

24. Csikszerecs (hozzátartoznak Csikfalva, Gyimesbük sékelfizetői) 1 delegátus.

25. Gyergyóötölgyes (hozzátartoznak Borsók, Ditró sékelfizetői) 1 delegátus.

VIII. Udvarhelymege, összesen 5 delegátus

26. Székelyudvarhely (hozzátartoznak Barót, Farkaslaka, Etéd sékelfizetői) 5 delegátus.

IX. Brassómege, összesen 8 delegátus

27. Brassó 8 delegátus.

X. Temesmege, összesen 10 delegátus

28. Temesvár (hozzátartoznak Vinga, Buziás, Valkány, Temesrékás sékelfizetői) 10 delegátus.

XI. Torontálmege, összesen 1 delegátus

29. Nagyszentmiklós 1 delegátus

XII. Aradmege, összesen 7 delegátus

30. Arad 5 delegátus.

31. Borosjenő (hozzátartoznak Vilá-

gos, Borossebes, Györök, Hódmezős sékelfizetői) 1 delegátus.

32. Magyarpécska (hozzátartoznak Soborsin, Nagyszerénd, Zarándpatak sékelfizetői) 1 delegátus.

XIII. Hunyadmege, összesen 12 delegátus

33. Déva (hozzátartoznak Piski sékelfizetői) 3 delegátus.

34. Vukán-Lupény (hozzátartoznak Lonsád, Kudzsir, Doboka sékelfizetői) 1 delegátus.

35. Hátszeg (hozzátartoznak Paj, Gyalár, Satrigysszentgyörgy sékelfizetői) 5 delegátus.

36. Szászváros (hozzátartoznak Nagybár sékelfizetői) 2 delegátus.

37. Marosillye 1 delegátus.

XIV. Biharmege, összesen 13 delegátus

38. Nagyvárad 7 delegátus.

39. Balány (hozzátartoznak Vasaszentgothárd, Vaskófalva sékelfizetői) 1 delegátus.

40. Érmihályfalva (hozzátartoznak Ujbártfalva, Királyháza sékelfizetői) 1 delegátus.

41. Mezőtelegd (hozzátartoznak Solyom, Órós sékelfizetői) 1 delegátus.

42. Élesd (hozzátartoznak Kófalva, Biharlonka sékelfizetői) 1 delegátus.

43. Székelyhid (hozzátartoznak Tenke sékelfizetői) 1 delegátus.

44. Rév (hozzátartoznak Csaróháza sékelfizetői) 1 delegátus.

45. Margitta 1 delegátus.

XV. Székelymege, összesen 5 delegátus

46. Nagyszeben (hozzátartoznak Szászsebes sékelfizetői) 5 delegátus.

XVI. Nagyküküllőmege, összesen 1 delegátus

47. Segesvár (hozzátartoznak Alsórákos, Nagyselyk sékelfizetői) 1 delegátus.

XVII. Kisküküllőmege, összesen 3 delegátus

48. Dicsőszentmárton 2 delegátus.

49. Erzsébetváros (hozzátartoznak Balászatka, Hosszúszó, Kerékoszentpál, Kőrödszentmárton sékelfizetői) 1 delegátus.

XVIII. Szatmármege, összesen 19 delegátus

50. Szatmár (hozzátartoznak Avastújváros, Avastófalva sékelfizetői) 12 delegátus.

51. Nagybánya (hozzátartoznak Felsőbánya, Páva sékelfizetői) 2 delegátus.

52. Nagysomkut (hozzátartoznak Sárközujlak, Gyökeres sékelfizetői) 2 delegátus.

53. Nagykároly 1 delegátus.

54. Szinérvásárlja (hozzátartoznak Szaniszló sékelfizetői) 1 delegátus.

55. Halmi 1 delegátus.

XIX. Szolnokdobokamege, összesen 12 delegátus

56. Dós 8 delegátus.

57. Nagyilonda (hozzátartoznak Noszoly, Nagyszentmiklós sékelfizetői) 1 delegátus.

58. Rettek (hozzátartoznak Zília, Sajómagyaros sékelfizetői) 1 delegátus.

59. Magyarlőcs (hozzátartoznak Szurdok, Szék sékelfizetői) 1 delegátus.

60. Szamosújvár 1 delegátus.

61. Bothlen 1 delegátus.

XX. Besztercenaszódmege, összesen 7 delegátus

62. Beszterce 5 delegátus.

63. Naszód (hozzátartoznak Szálva, Oláhnómeti, Sósfalva sékelfizetői) 1 delegátus.

64. Borgóprund (hozzátartoznak Alsóbudak sékelfizetői) 1 delegátus.

XXI. Tordaaranyosmege, összesen 2 delegátus

65. Torda (hozzátartoznak Mezőtőhá, Topánfalva sékelfizetői) 1 delegátus.

66. Aranyosgyéres (hozzátartoznak Alsóporumbák, Aranyosgerend, Gyéres, Harasztos sékelfizetői) 1 delegátus.

XXII. Máramarosmege, összesen 7 delegátus

67. Máramarossziget (hozzátartoznak Borsa sékelfizetői) 7 delegátus.

előrelátó politika tudja, hogy Palesztina zsidó kezében a kelet és nyugat összekötőjévé válik. A háború óta a mandátum az első pozitívum abban a világrengésben, amely eddig nem talál nyugvópontot. Áldozatkészség van most már a helyén, nem üres ízelkedés.

Üdvözlések és fátylászene

A nagy tetszéssel és tapsal fogadott beszéd után dr. Blank Illés előterjesztette a népgyűlés első határozati javaslatát, amelyben a gyűlés halás szívvél mond köszönetet a népszövetségnek és az abban résztvevő minden egyes népnek és államnak, különösen Romániának és Angliának, kiváló államfőiről, Balfournak, továbbá a zionista világszervezet vezetőségének, Weismannak és Szokolovnak, a hazai testületek között pedig az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségnek és elnökének, dr. Fischer Tivadarnak.

Ezután Hodor Viktor alispán megköszönte az üdvözlést és előlött értekezletnek adott kifejezést, hogy a zsidóság imé saját nemzeti eszméjét kihasználta. A romániaság nevében is üdvözli a zsidóságot nagy történelmi napján.

Két Bialik-vers, amit Folti színész szavalt és Giszkalay János „Eskü“-jének előnévelése után a népgyűlés nyolc óra felé széjjeloszlott.

Ez a máramarosi Zsidó Nemzeti Szövetség házából bandériumos fátylászennel vonult Glasner főrabbi szállója elé. Zeneszó és rakéták fénye mellett öt hater ember élén jött a fiatalosság. Liechtenstein Hilda kérésére a főrabbi az erkélyről lendületes beszédet tartott Máramarossziget zsidó népéhez. A beszéd után a vármegyehez elé indult, ahol Fried Dzsó hosszabb ünnepi beszédre Mihali Gábor megyei prefektus és Mihali Péter a kerület parlamenti képviselője felelek meleg szavakkal. Innen dr. Danzig Samu főrabbi háza elé mentek tisztelőzni, majd a Fuchs család palotájához, ahol Klein Miksa dr., az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kiküldöttje tartózkodott. Dr. Klein Miksa hosszabb beszédében fejtette ki az ifjúság feladatát a zsidó reneszánszban szemben és követelte, hogy a lelkesedést most már cselekvések kövessék. Az ünnepségek során egy a Korona szállóudvarban megtartott népes vacsora zárta be.

A harmadik konferencia delegátusválasztásainak kerületi beszámolója

— Az Új Kelet munkatársától —

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, az alsószabályoz és a vonatkozó határozatok értelmében az 5682. évi bevezetett sékalek alapján az idei III. konferenciára, a választókerületek beosztását és a delegátusok számát az alábbiakban állapította meg.

I. Kolozsmege, összesen 27 delegátus.

1. Kolozsvár 24 delegátus.
2. Bánffyújvárad—Egeres (hozzátartoznak Kiszsebes, Csucsa, Kalótaszentmiklós sékelfizetői) 2 delegátus.
3. Apahida—Kolozs (hozzátartoznak Mezőszentmiklós, Kolozsváros, Kisvármás, Katona, Mezőfráta, Magyarzombor, Mezőmészes, Felsőzánk, Kolozsnagyida, Nagynyulás, Magyarfráta, Felsőszentpéter, Mezőörvényes, Székely sékelfizetői) 1 delegátus.

II. Alsófehérmegye, összesen 6 delegátus.

4. Marosludas 1 delegátus.
5. Marosújvár 1 delegátus.
6. Gyulafehérvár (hozzátartoznak Alvinc, Abrudbánya sékelfizetői) 2 delegátus.
7. Negyenyed (hozzátartoznak Bucsum, Csicsóboldvilág sékelfizetői) 2 delegátus.
8. Balászfalva (Küküllővár) 2 delegátus.

III. Szilágymege, összesen 11 delegátus

9. Zsibó (hozzátartoznak Nábrád, Magyarkecel, Gyümölcsös, Alsóváros sékelfizetői) 3 delegátus.
10. Zilah (hozzátartoznak Varsoloz,

Szilágygyalfalu, Alsóvalkó, Almásbalászfalva sékelfizetői) 3 delegátus.

11. Szilágykraszná (hozzátartoznak Mosóháza, Érszakácsi, Felsőszapor sékelfizetői) 1 delegátus.

12. Szilágycsomlyó (hozzátartoznak Szilágylompért sékelfizetői) 3 delegátus.

13. Szilágycsanak (hozzátartoznak Ujvágyás, Egregypos, Egerhát sékelfizetői) 1 delegátus.

IV. Krassószörénymege, összesen 13 delegátus

14. Lugos 7 delegátus.

15. Resica (hozzátartoznak Márta, Oravicabánya sékelfizetői) 1 delegátus.

16. Karánsebes (hozzátartoznak Facsád, Naszados sékelfizetői) 3 delegátus.

17. Lippa 2 delegátus.

V. Marostordamege, összesen 11 delegátus

18. Marosvásárhely (hozzátartoznak Nyárádó sékelfizetői) 6 delegátus.

19. Nyárádszereda—Erdőszentgyörgy (hozzátartoznak Jobbágytelke, Szentháromság, Beckamadaras sékelfizetői) 1 delegátus.

20. Galocás (hozzátartoznak Déda, Salamás, Várhegy, Szalárd sékelfizetői) 1 delegátus.

21. Szászrégen 3 delegátus.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen!

Cluj, Calan Victoriel 99. szám. Telefon 2-71. 1921

1247. szám. Telefon 401, 290.

HIREK

— Ratifikálási ünnepély Kolozsváron. Kolozsvár zsidósága vasárnap délelőtt impozáns négyülésen fogja megünnepelni a Palesztina-mandátum ratifikálásának koraszakos jelentőségét. Az ünnepély vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az Uránia színházban.

— Wilson európai körútra indul. Prágából jelentik: A „Moravske Noviny” értesülése szerint Woodrow Wilson, az amerikai Egyesült-Államok volt elnöke rövidesen Európába jön és az alkalommal Prágát is meglátogatja. Wilson állítólag egy héttig szándékosan Prágában maradai. A „Newyorki Tribune” egyik minapi számában szintén megemlékszik a volt elnök európai útjáról.

— Kiadják Rathenau irodalmi hagyatékát. Rathenau édesanyja most rendezteji sajtó alá Rathenau irodalmi hagyatékát. A német lapokban kisiny hír jelenik meg Rathenau édesanyjának aláírásával és ebben Rathenau anyja felszólít mindenképp, hogy akinek levelei vannak elhunyt fiától, azokat másolatban vagy eredetiben juttassa el Paul Kanhoz, aki azokat átadja és sajtó alá rendezi.

— Nemzetközi szociáldemokrata kongresszus Prágában Prágából jelentik: Augusztus 12 én a prágai népházban a londoni szociáldemokrata internacionális elnöksége konferenciát tart, amelyen Anglia, Belgium, Franciaország, Hollandia, Dánia, Norvégia, Németország, Csehszlovákia, Svédország és egyéb államok küldöttei vesznek részt. A magyarországi szociáldemokrata párt nem küld megbizottat a kongresszusra. A konferencia célja az első szociáldemokrata világgongresszus előkészítése, amelyet ez év októberében tartanak meg Hamburgban. A prágai tanácskozásokat a szociáldemokrata politikáról Handelsman, az ismert angol munkásvezér, Mc Donald, Huysmann, Troelstra és Weiss német küldötöt tart előadását. A szociálforrádmárok moszkvai pörét Vanderveide, a szociálforrádmárok volt védője fogja ismertetni.

— Meghalt Aramescu exmetropolita. Bukarestből jelentik: Tegnapi délután a csernikai kolostorban meghalt Conon Aramescu volt metropolita primás. Az elhunyt 1912-től 1919 januárig viselte a legfőbb egyházi méltóságot, amikor a német megszállás alatti magatartása miatt ellene intézett támadások lemondásra kényszerítették.

— A budapesti tőzsde kénszerrendszabályai. Budapesti tudósítónk jelenti: A tőzsdetanács hétfőn tartotta meg rendkívüli népes ülését, amelynek legfontosabb pontja a tőzsde bezárásának kérdése volt. A főszóalók valamennyien megegyeztek abban, hogy a kenyérmagvak (tuzsa, rozs, árpa) drágasága a gazdasági életben olyan helyzetet teremt, amely a tőzsdét bizonyos rendszabályok kereténélküli kényszeríti. A tanács tagjai hajlandóknak mutatkoztak arra, hogy a tőzsdét bezárják, de a felelőséget ezért a rendkívüli eseményért nem vállalhatják. Végül megállapodás történt a kenyérmagvak forgalmazásának szabályozása ügyében is. A határozat napjától kezdődő érvényességgel oly megállapodás jött létre, amely szerint minden ügyletet, amely kenyérmagvak adásvételéről a tőzsdén létrejött, egy a vevő, mint az eladó, vagy közvetítő köteles az ár-folyamjegyző titkárnál késedelem nélkül még a napi tőzsde idő alatt bejelenteni. A rendelkezés áthágóit egy hónapi, visszaesés alkalmával pedig a tőzsdéről való végleges kizárással sújtják.

— Northcliffe haldoklik. Párisból jelentik: Jelentették már, hogy Northcliffe lord, a brit birodalom nagybefolyású sajtódiktátora, aki a tulajdonában levő nagy angol napilapok révén sokszor döntő tényezője volt a brit politikának, súlyosan megbetegedett. Agybántalmi egyre súlyosabbak és mint ma egy londoni táviratunk jelenti, állapota annyira rosszabbodott, hogy halálát minden pillanatban várják.

Fascista rémuralom

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, augusztus 8. A fascisták mint mellékkormány rendelkeznek a teljesen földült Olaszországban. Tegnapi Milanóból hetven szocialistát, köztük Turatit, a szocialisták neves parlamenti vezetőjét is, a fascisták kiutasították. A kormány nem tud a fascistákkal szemben védelmet nyújtani, minthogy parancsai ellen való állásfoglalás életveszéllyel jár.

A fascisták újabb hímütésére szerint a sztrájk tartama alatt 100 szocialista egyesületi házat romboltak széjjel. A szocialista párt vezetőisége elhatározta, hogy a szocialisták kongresszusát elhalasztják, mert nem akarják tagjaik életét kockáztatni. Az „Avanti” óva inti a munkásokat attól, hogy új tiltakozó sztrájkot kezdjenek.

A félhivatalos Stefani ügynökség jelentése szerint Génában, Anco-

— Kommunista kémeket fogtak el Galacon. Bukarestből jelentik: Galacon kommunista szervezetet fedeztek fel, amely Oroszország javára kénkedett. A résztvevőket letartóztatták. Oprea őrmester, a hadkiegészítő parancsnokság beosztottja bevallotta, hogy számos katonai természetű információt nyújtott a bolsevikieknek. Kurirul egy magyar kommunistát használtak, akit szintén elfogtak. A letartóztatottnál ékszereket és fontos okiratokat találtak, amelyeket Oroszországnak kaptak.

— A csehek megszüntetik Szepesmegyét. Iglóról jelentik: Most már csanem bizonyosságnak látszik, hogy Szepesmegyét megszüntítik és a nagy-zsupa székhelye Liptószentmiklós lesz. A szepesieknek az a kívánsága, hogy a nagy-zsupa székhelyét, ha már Lőcsén nem maradhat, Iglóra helyezze el, teljesítetlen maradt. A Szepesmegyében elterjedt hírek szerint a nagy-zsupa már szeptemberben megalkul s ugyanekkor megünnepeli a lőcsői zsupanátus, államépítészeti hivatal és pénzügyigazgatóság likvidálása, illetően Liptószentmiklórra való áthelyezése. A tátraalji nagy-zsupa zsupánja hír szerint Jeszenszky János gümöri zsupán lesz. A zsupáni hivatalnak sem Lőcsén, sem egyebütt nem lesz expositura.

— Általános sztrájk előtt az aradi munkásság. Az Astra-gyár munkásai hosszabb ideje bérmozgalmat indítottak, amelynek vezetására öttágu bizottságot küldtek ki. Miután a tárgyalások nem vezettek eredményre, a munkások tegnap kimondták a sztrájkot. Erre az öttágu bizottságot Lenard főbizalmasával az élén letartóztatták. A letartóztatás hírére Arad összes gyáraiban és műhelyeiben mozgalom indult meg a munkások vezetőinek szabaddoboztatása érdekében. Az ügyesség a letartóztatottak közül került szabadon is bocsátott, a többieket azonban továbbra is fogva tartja. Nincs bizárv, hogy az aradi szervezett munkásság a mai napon kimondja az általános sztrájkot.

— Gyógykezelés szikratáviróval. Londontól jelentik: Igen érdekes kísérletek folynak szikratáviró útján való gyógykezeléssel. Junius tízöngyedikén a Gilston angol görös földészeten hirtelen megbetegedett egy férfi. A hsjón nem volt orvos, a görös pedig a földközi tenger közepén hajózott. A bajó kapitány lement a beteg lázat és a pulzusát és dróttalan táviróval közölte azt egy olyan hsjóval, amelyen orvos volt. Közölte azt is, hogy a betegnek gyomorgörösei vannak és nohezen lélegzi. Orvosi tanácsot kért. Félórával később a dróttalan táviróval megérkezett a recept.

— A jugoszláv kormány üldözi a komitácikat. Belgrádból jelentik: Szerbia legközelebb megkezdí akcióját a komitácik ellen, amelyre a többi szomszédállam is felhatalmazta. A jugoszláv külügyminiszter kijelentette, hogy az ételbelpétiendő rendszabályok helyre fogják állítani a rendet.

nában, Pármában és Livornóban a hatalmat a rend teljes helyreállításáig átruházták a katonai hatóságokra, amelyek diktatórikusan intézkednek. A tegnapi minisztertanácsban Tadde, az új belügyminiszter hszgozította, hogy a fascisták leszerelését két napon belül megkezdik és a nyugalom ismét visszatér.

Az olasz kormány a jogrendért

Róma, augusztus 8. A kormány felhívást intézett a nemzethez, melyben rámutat a belháboru súlyos következményeire, amelyek tönkreteszik az országot és apellál az összes állampolgárok hazaszeretetére, állítsák helyre az ország belbékéjét.

A milánói érsek békítí felhívást bocsátott ki. A helyzet tegnap óta javult.

— A sokoldalú drámairó. Pandit Shankar indai író ma a legnépszerűbb emberek egyike London irodalomkedvelő világában. Több drámáját bemutatta a Londoni Grand Guignol. Az indai író maga rendezi darabjait, maga szerzi a zenét és a táncokat és a főszerepet is maga játéza. Így az egyik darabjában mint humorista ért el nagy sikert. De drámái színészek is igen jól beváltak. A költ sokat tanult az indai fahiroktól és igen ügyes varázsló.

— Járvány Jaffában. Bukarestből jelentik: Az egészségügyi igazgatóság hivatalos értesülése szerint Jaffában a legutóbbi napokban 23 csoma-megbetegedés történt. A csoma igen veszélyes tropicus járvány.

— Házasság. Vogel Ignác terménykereskedő, máramaroszigeti lakos eljegyezte Traubkatz Stefiké Máramaros-szigetről. (Minden külön értesítés helyett.)

— Egy huszártiszt grázdalkodása Szatmáron. Szatmári tudósítónk jelenti: Szatmár város zaidólkata részének néhány utcáját napok óta egy huszártiszt tartja felelemben, aki hol egymagában, hol több tisztársával a Zrínyi és Petöfi utcák, az ugynevezett zsidó negyed környékén az utcán járóköl zaidókat brutális módon megtámadja, karddal ütlegeli és a zaidók ablakait egészen sportszerűen beveri. Ezt a vérszomjas hadagyót, aki szintén öregben reset, más állapotban levő zaidó néket és fiatal tanulókat is inzultál, George Nikitának hívják és a 11-k huszárezred kötelékébe tartozik. Ellene már sok panasz került fel igága magaviselete miatt, de úgy látszik az edlgi vizsgálók még mindig nem tudták jósanságra inteni Nikits urat, aki mindazon pogramot szerelbe rendezoi a zaidók között. Legutóbbi hőstetteiből a következőket jegyzi fel a krónika: Nikita ur Grünfeld Sámuel Zrínyi utca 4. sz. alatti lakosnak egyik utcai ablakából egy értékes üveggyázat emelt ki, mert a benne levő virágok nagyon megnyerték a tetszését. Amikor Grünfeldné utána sietett, hogy a vázát visszakérje tőle, a gáláns katonatiszt haróvjávi akart az asszonyra sujtani és a legcsnyább kifejezésekkel ténörítöta vissza a tulajdonát védő asszonyt. A váza azóta is Nikita urnál van. Tízésvy estéjén a Zrínyi-utca elején rendezett hibebbezerü programot. Vagy ötödmagával megtámadta az utcán haladó épen a templomból jövő zaidókat, pofozta őket, cibálta a pájészeket és Löwy Chsim Juda 60 éves melsmed csak 14 napon tul gyógyuló ütlegek elezenvedése után és csak úgy tudott menekülni a tiszt urak kezéből, hogy rablgyilkos hiálásokkal összeesdítette a szomszédokat, akiknek jöttére a tiszt társaság kerekét oldott. Ugyanabban az időben Berkovics Sámuel Zrínyi-utca 12. szám alatti lakos két ablakát beverték a tiszt urak és az ablakban levő 1400 lei értékü árúját megsemmisítették. Beverték egy sereg ablakot a Zrínyi- és Petöfi-utakban. Freund Janka áldott állapotú asszonyt megkardalpozták és még igen sok zaidót bántalmaztak. Az említett hadnagy estéről-estére vsdászatot rendez ezek-

ben az utcákban a zaidókra és zavarótlannul üzi kedvteléseit. A sértettek, mint értesülünk Petala tábornoknál jelentették fel a brutális tiszteket.

— Felrobbantották a tighinai vízműveket. Bukarestből jelentik: Tighinában felrobbantották a vízműveket. Az ismeretlen okból eredő szerenost-lenségnek tízenegy halott és négy súlyos sebesült áldozata van.

— Harding elnök és Silbermann kuttyája. Pennsylvania törvényei szerint külföldieknek nem szabad kuttyát tartaniok. Egy oroszországi emigránsnak, névszerint Silbermannnak mégis sikerült kuttyához jutnia, azt felnevelte és a haragos állat birtokában senki-nesen Hardinghoz, a köztársaság elnökéhez fordult. Harding elnök megsajnálta Silbermannt is, a kuttyáját is, levelet írt a kormányzóknak, amelyben olyan javaslatot tett, amely nem sértette meg Pennsylvania törvényeit és Silbermannnak is megfelelt. Azt ajánlotta a kormányzóknak, hogy adják meg Silbermannnak az amerikai állampolgárságot, akkor megtarthatja a kuttyáját is és a törvénynek is eleget tesznek. A kormányzó mihelyt megkapta a levelet, táviratozott a békabírónak, amelyben kegyelmet ad a kutyanak. De már késő volt, a kegyetlen törvényt végrehajtották Silbermann kuttyáján.

— Pusztító tájfun Kinában. La-fayetteből jelentik: Hong-kongi távirat szerint Kinában Svatov környékén óriási tájfun pusztított, amely 5000 emberéletet követelt áldozatul.

— A londoni sakkverseny. Londontól jelentik: A nemzetközi sakkverseny negyedik fordulóján nagy eredményeket értek el az angol játékosok, akik eddig a versenyben elmaradtak. Átins huszonhét lépéssel verte meg Marótit, Yates szép győzelmet aratott Bosuljubovon. Wahl-tuch megverte Réthit, Thadikár nagy lélekmal indult, de lemaradt, Maróti és Rubinstein közötti mérkőzés a játékidő alatt nem fejeződött be, Marótit legyözöttnek nyilvánították. Capablanca gyönyörűen indult Morrijonnal szemben Cuve meglehetősen súlyos helyzetben van Aljehinnel szemben.

Trockij Génaról és Hagáról

Moszkva, augusztus 8. Trockij egy orosz hírlapiróval folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a génai és hágai konferenciák bizonyították, hogy az eddigi erőszakos politikát folytatni kívánják. Az európai államok jelenlegi kormányai nem is gondolnak komolyan az egyes államok közötti normális gazdasági viszony helyreállítására. A génai és hágai konferenciák eredménytelenségének egyik következménye Európa államnak krónikus gazdasági krízise lesz.

Összeesküvés Kemál ellen

Konstantinápoly, augusztus 8. Angorai hírek szerint ott egy Mustafa Kemál ellen irányuló összeesküvést fedeztek fel. Malishan pasát, katonai főparancsnokot letartóztatták.

Sport kötött-szövött Áruház
Aradi kötött és kötött-szövött árakata
Cluj, Wesselényi-utca 16.

Kötött kabátok, svetterek kötött ruhák, havisnya és keztyű eredeti gyári árban kapható.

A köujabb adtak a

Szeptembe

A köztisgos nagygyűlésztáció Dacia nagyudvar zeuto minden részslők ezreivel ment, hogy nem tür halnok, belügylést megelőmeg a kört megnyugta. A nagygyűlést: szíviselők, vglie, Schina

— Az árok — az képviselvez az állami ezrei által. mér nem kevésbé, miamerte a t. zát. Bejelen tárgyalni dötteivel. F. past jelent látszik, hog nem a kört. köztis káldjünk b. ter urhoz. Egy ha ide.

Ezután küld a h. nek tagjai Hatiegan (Bukovina

A mi mében fog niszter a Sina a kü a belügy követeleése vonatkozó lőt meg. A tisz fizetésük nos drága tésüknek tésük rés drágasági kívánják, követeleése megnyitása fel a re utalja ki.

A belé jelenti, ho oldalen ál kívánsága lenti, hog sára kozs de az őse nem inté Schina lapítását

Vaitoi srolja, ho mert nem tanács há A kül irieses ny Vaitoi meg van a kormány hogy a h. niké kiad Brate erdélyi rületeken Bukovina és Erdél. deeket. mondottá iyeket a szíthetün

A be bukovina talsok ti hogy eb tesz a m

A köztisztviselők újabb haladékokat adtak a kormánynak

Szeptember 17. az új terminus

A köztisztviselők bukaresti országos nagygyűlése a nagyarányú manifestáció jegyében zajlott le. A Dacia nagyterme, a folyosók és az udvar zsúfolásig megtelt az ország minden részéről egybegyűlt tisztviselők zarándokcsapataival, akik hatalmas tüntetéssel akarták figyelmeztetni a kormányt, hogy kétségbeesett helyzetük nem vár halasztást. Vaitoiannu tábornok, belügyminiszter csak a gyűlést megelőző előértekezleten jelent meg a kormány képviselőiben és „megnyugtató” kijelentéseket tett. A nagygyűlést, amelynek határozata mellett: sztrájkba lépjenek a tisztviselők, vagy tömegesen mondanak le, Schina nyitotta meg.

— Az állam, — mondta az elnök — az állam tekintélye reálisan képviselve van ezen a kongresszuson az állami tisztviselők egybegyűlt ariái által. Követeléseink teljesítése már nem tűrhet halasztást annál kevésbé, mert már Ofelsége is eltelte a tisztviselők ügyének igazát. Bejelentem, hogy a kormány tárgyalni ohajt a tisztviselők követeléseit. Ez mindenesetre nagy lépést jelent előre, mert ebből az látszik, hogy a kormány megértette: nem a kormány az állam, hanem a köztisztviselők. Indítványozom, adjunk bizottságot a belügyminiszter urhoz.

Egy hang: Jöjjen a miniszter! Ezután a kongresszus bizottságot küld a belügyminiszterhez, amelynek tagjai: N. Sina, St. Bradisteanu, Hatiegan Emil (Erdély) és Brateanu (Bukovina).

A belügyminiszterrel A minisztertanács tárgyaló termében fogadta Vaitoiannu belügyminiszter a tisztviselők küldöttségét. Sina a küldöttség vezetője kifejtette a belügyminiszter előtt a tisztviselők követeléseit, amelyeket a fizetésekre vonatkozólag a következőkben jeleztek meg.

A tisztviselők követelik a negyvenes évek részére a hetvenötz százalékos drágasági pótlékot, a közepes fizetéseknek százszázalékos és a ki sine részek részére százhuszonöt százalékos drágasági pótlékot. A tisztviselők azt kívánják, hogy a kormány az anyagi követeléseket még az őszi ülésszak megnyitása előtt, tehát azonnal vegye fel a rendkívüli költségvetésbe és utalja ki.

A belügyminiszter válaszában kijelenté, hogy a kormány a tisztviselők követeléseit minden lehető: elköveti kívánásaik sürgős teljesítésére. Kijelenté, hogy a minisztertanács tudomására hozza a küldöttség kívánásait, de az önkormányzat határozata előtt ő nem intézkedhetik.

Schina elnök fix terminus megállapítását kéri. Vaitoiannu belügyminiszter azt válaszolta, hogy nem adhat fix terminust, mert nem kötheti le előre a minisztertanács határozatát.

A küldöttség vezetője erre formális írásos nyilatkozatot kéri. Vaitoiannu tábornok kijelenti, hogy meg van értve, mert kétségbe vonják a kormány adott szavát, de meg ígéri, hogy a kormányt rábírija egy kommunizáció kiadására.

Brateanu bukovinai és dr. Hatiegan erdélyi kiküldött kéri az erdélyi területeken a régi törvények fentartását: Bukovinában a szolgálati pragmatikát és Erdélyben a nyugdíjügyi intézkedéseket. Ezek nem kiváltságok, — mondották — hanem olyan jogok, melyeket az egyszerűség által nem veszíthetünk el.

A belügyminiszter kijelenti, hogy a bukovinai szolgálati pragmatika jó, de a törvényeket alkalmaz. Megígéri, hogy ebben az ügyben is előterjesztést tesz a minisztertanácsnak.

Ujból a Dáciában

A küldöttség ezután visszatér a Dáciába, ahol beszámol az eredményéről. Az elnök ajánlja, hogy a belügyminiszter kérésének megfelelően adja nek a kormánynak még egy utolsó terminust és a kongresszust halasszák el szeptember tizenhétedikéig, amikor a követelések teljesítését megígérték. Stanesco és Dinulescu azt követelik, hogy a kongresszus mindaddig ne

oszoljon szünettel, míg a kormány kommunikáció meg nem jelenik. Ha ez a kommunikáció azonnal meg nem jelenik, a kongresszus mondja ki az általános sztrájkot. Bradisteanu kéri a kongresszust, legyen bizalommal a vezetőség iránt és járuljon hozzá a kormánynak megadott újabb haladékokhoz. A kongresszus az indítványt elfogadta, elnök pedig a nagygyűlést szeptember tizenhétedikéig elhalasztja.

Gettóból a királyi trón felé

Viktória királynő unokája feleségül vett egy zsidó lányt. A házasságot lord Reading, India alkirálya, közvetítette

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Prága, aug. 4.

Osztrák, német és cseh arisztokraták izsó gyűlölettel tekintenek most London felé. Megint ott csufolták meg az ő szent hagyományait. És megint csak a királyi család az, amely elrugta magát a feudális erkölcsöktől. A világháborút meg tudják ők becsúfolni Angliának, de ott a legújabb szégyent nem fogják megbocsátani, mert feltett vetett a német császárra is, bár ez árthatatlanabb ebben a dologban, mint a világháborúban. A szörnyű megcsúfolás, amely úgy felháborítja az osztrák, német és cseh arisztokráciát, sommi más, csak az, hogy

lord Montaten eljegyezte miss Edwina Ashlyt, sir Edward Cassel unokáját. Ez a lord Montaten Viktória királynő unokája és Battenberg hercegnek hívták a világháború előtt.

A királyi herceg menyasszonya nem iszta angol és nem is igazi keresztény. A nagyapja még közönséges gettó-zsidó volt. Az angol lordok is dunnognak. Nekik Battenberg herceg eltávolítása azért fáj, mert szembenéztek az angol arisztokrácia németgyűlöletével. Edward Cassel ugyanis, aki angol nemességet és méhéttelen milliókat hagyott az unokájának, német zsidó volt.

Alig több egy emberöltőnél, hogy ez a gettó-zsidó Angliába sodródott. Szegényen került oda, de magával hozta Casselnek két özvegyét és a németek álmosságát és rövid idő alatt vagyont és tekintélyt szerzett. A kilencvenes esztendő derekán már a legelőkelőbbek között említették. Edward király bizalmával és barátságával tüntette ki és nyári kirándulásai alkalmából rendszerint sir Edward Cassel jachtján gyűjtötte maga köré az angol arisztokráciát. Képrázatos pályát futott meg ez a hitért zsidó, de azt azért még megálmodni se merete volna, hogy az unokáját elveszi egy herceg, aki unokája Viktóriának és özvegyének a német császárnak.

A romantikusan érdekes házasság nem Londonban, hanem Indiában szövődött. És a legérdekesebb részlete talán az a körülmény, hogy zsidó hozta össze a házasságot, még pedig lord Reading, India alkirálya. Miss Ashly lord Reading vendége volt, mikor a walesi herceg nevezetessé vált látogatására Indiába jött. A trónörökös és közvetlen környezeté az alkirályi palotában szállt meg. Lord Montaten, a volt Battenberg herceg, aki a szüithez tartozott, szintén a palotában helyezkedett el. A fiatalok sűrűn találkoztak, miss Ashly vonzó egyénisége és az öreg sir Cassel rengeteg milliót lenyűgözték Battenberget és aztán bizalmába vonta a háziaszát.

Lord Reading, aki négyszázmillió induszt fékez meg zsidó energiájával és zsidó eszeségével, nem szívesen vállalta a missziót. Mert országot kormányozni könnyebb feladat, mint összeharmonizálni egy zsidó lányt koronás urak iradáival. De aztán mégis vállalta, mert lord Reading okos ember és a

történelem legbizarrabb ötleteit is megérti. Semmi sincs a történelemben, ami illogikus volna. Az se nagyon logikátlan, hogy Viktória királynő unokája zsidó lányt vegyen el. Ez a nagy királynő a zsidó származására való legbüszkébb és nagyon komolyan hitte, hogy Dávid királytól származik.

A keresztény arisztokrácia persze másképpen gondolkodik. Ebben a házasságban a zsidó arrogancia kíméletlen előretörtetését látja. Abban is zsidó tükköt lát, hogy épen azon napon, mikor hivatalosan jelentették Battenberg herceg eljegyzését miss Edwina Ashly-vel, épen akkor dobták ki a könyvtárból Benjamin D'Iraeli nagy életrajzát is. A testes könyvnek egy jó harmadrésze a világhíres államférfi magánéletét ismerteti — történelmi dokumentumok alapján. A dokumentumok

Ludendorff irányítja a német gyilkosságokat

Einstein elhagyta Németországot, mert merénylet készült ellene. A földalatti reakció tervei

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, augusztus 8. Azt a két merénylet, akik június tizenötödikén Casselben merényletet kíséreltek meg Scheidemann ellen, e kísérlet után két hónapra Felső-Szászországban, közel Gleiwitzhez elfogták. Az egyik neve Wurm, a másik Halberg. Hetek óta rejtőzködtek a Gleiwitz melletti kis faluban. A rendőrség sokáig nyomozott utánuk, míg végre a kasseli rendőrség politikai osztálya fedezte fel az első nyomot. Hetekig és hónapokig tartott, míg nyomról nyomra eljutottak a merénylőkhöz. A nyomok először W sifalába vezettek, onnan Hamburgba, azután Berlinbe és végül Sziléziába.

A politikai rendőrségnek sikerült megszereznie a gyanúsítottak fényképét,

azokat megmutatták a merénylet szemtanúinak, ezek után már könnyű volt megállapítani a merénylők személyazonosságát. A merénylők letartóztatása csak sokkal később történhetett meg. Az egyik merénylő az utolsó pillanatban kiszakította magát a rendőrgyűrűből és elmenekült. A rendőrség azonban üldöbete vette és elfogta. Most mindketten Berlinben vannak.

A Rathenau-gyilkosság nyomozása alatt a rendőrségnek sikerült Hamburgban megszereznie egy ellenforradalmi szervezet listáját, amelyen azokat az előkelő zsidó személyiségeket jelölik meg, akiket a szervezet el akart a lábsól tenni. Egy merénylet időközben megtörtént Harden ellen, de a tervezet szerint

nem unalmas akták, hanem bájos levelek, szinte

szérmes levelek, amiket a nagy Viktória irt a nagy miniszternek, az ő D'izin-jének, akit módfelett kedvelt, mert nemcsak a legbölcsőbb, de a legszebb férfi is volt a világirodalomban.

Az angol arisztokrácia még ma is gyűlöli a zsidó államférfiut, aki nagygyűlést tett Nagybritanniát. Nem a politikája miatt gyűlöli, hanem a Viktóriához való személyes viszonya miatt. Azt tartják, hogy az ő szellemi méltósága meg az angol királyi család szellemét. Az a moszoni szögyen is, hogy királyi herceg zsidó lányt vegyen el feleségül, csak azért eshetett meg, mert a királyi palotában még most is D'Iraeli elszidósító szellemé kísért. Midegy. A lordok felháborodása nem törí meg Battenberg akaratát. Mert szerelmes. És mert az öreg sir Cassel annyi milliót hagyott, hogy azokat igazság szerint csak egy Battenberg tisztíthatja meg a zsidó salaktól. Az eshűvőt ennélfogva megtarthatják. Azt mondják, hogy

a fejedelmi völégény egyik nász-nagyja lord Reading lesz. De nem valószínű, hogy mint India alkirálya asszisztál az esküvön. Lord Reading már félig bukott ember.

Az arisztokrácia buktatta meg. Nyílt titok, hogy nem csak a zavargások miatt, amelyek épen a walesi herceg látogatásakor törték ki Indiában, kénytelen megválni magas állásától, hanem a Battenberg-nászban való szerepe miatt. Négyszázmillió ember lázadása nem fáj az angol uraknak, de hogy az a zsidó államfi egészen az angol trónig toltat fel a zsidó gettót, az megtorlást követel.

Peter Uhte

merénylet készült Warburg bankár, Albert Einstein professzor,

azokkivül Theodor Wolf főszerkesztő és Georgh Bernhard ellen is. A szervezet ezeket a kiválóságokat szintén halálra ítélte. Leipzigben megállapították még, hogy Einstein mellett kis faluban. A rendőrség sokáig nyomozott utánuk, míg végre a kasseli rendőrség politikai osztálya fedezte fel az első nyomot. Hetekig és hónapokig tartott, míg nyomról nyomra eljutottak a merénylőkhöz. A nyomok először W sifalába vezettek, onnan Hamburgba, azután Berlinbe és végül Sziléziába.

A „Berliner Tageblatt” szenzációs leleplezéseket közöl arról az aknamunkáról, amelyet a gyilkosok szervezete végez az egész országban és kézszelfogható bizonyítékok alapján a legsúlyosabb vádat emeli Ludendorff generális ellen. A berlini lap munkatársa kérdést intézett Severinghez, a porosz belügyminiszterhez a politikai gyilkosságok ügyében folytatott eljárásról. A miniszter elmondotta, hogy

a nyomozás legújabb adatai súlyos bizonyítékokat halmoztak fel Ludendorff generális ellen.

Több házkutatást tartottak és ezeken leveleket találtak Ludendorfftól, amelyekben a tábornok utasításokat ad a merényletek végrehajtására. Egyéb levelekben, amelyeket a rendőrség lefogalt, többször szerepel Ludendorff neve, akinek egyelőre háttérben kell maradnia és a háttérből kell az egész gyilkos organizációt

Áruház
Gyógyár lakata
utca 16.

Ártok, svetterek
kik, harisnya és
edeti gyári
kapható.

Rókát és más fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár
Arany- ezüst ékszerek, kincsezt és ezüst dísz tárgyak
választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat,
ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1922
Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

irányítania. Megállapította a rendőrség azt is, hogy E. Hardt kapitány, aki ellen a német kormány már régen elfogató parancsot adott ki, Innsbruckból parancsokat küld a gyilkosszervezetnek Münchenbe, igen sűrűn utazik Wilhelmshafenbe, hogy ezen a két helyen a földalatti reakció munkáját irányítsa.

Politikai körökben úgy tudják, hogy

a német nemzeti párt felbomlásának folyamata még mindig nem szűnt meg.

A párt újból szervezkedik és a párt volt tagjai közül önálló antiszemita párt van alakulóban. Eredete, hogy a német nemzeti párt mindkét árszálátának a sajtója heves harcot

viv Ludendorff személyének a megvédésére. De míg a nagynémet sajtó Ludendorffot mint Németország legnagyobb férfiúját ünnepli, addig a józan és liberális sajtó, a „Vorwärts“ leleplezésének a hatása alatt áll. A „Vorwärts“ ugyanis közölte a tábornoknak a „Deutsche Abendblatt“ igazgatójával, Sonntaggal lefolytatott levelezését, amelyből a tábornok magatartása a közírással szemben igen világosan alakul ki. Ebben a levelezésben, amelyet Ludendorff az antiszemita szerkesztővel folytatott, Ludendorff új pártalakításra szólítja fel Sonntagot és híveit. A levelekben Ludendorff sohasem mulasztja el megemlíteni, hogy nevét tartásuk titokban és tartásuk titokban azt is, hogy a terv tőle származik.

KÖZGAZDASÁG

Megoldás előtt az iparvágányok ügye

Ujabb bizottságot küldenek az iparvágánytulajdonosok kérelmeinek megvizsgálására

— Az Új Kelet tudósítójától —

Néhány hete hosszasan foglalkoztunk a CFR. és az iparvágánytulajdonosok között felmerült ellentétekkel. Az impériumváltozás előtt ugyanis az iparvágánytulajdonosok és a MÁV. között szerződés volt érvényben, amely szerint az iparvágánytulajdonosok a vagonok kiállításáért két koronát fizettek kilométerenként. Ez annak idején méltányos megállapodás volt, amelyet mindkét fél pontosan betartott. Impériumváltozás után a CFR. vezérigazgatósága 1921 őszig nem változtatott a szerződésen. A múlt év őszén az iparvágánytulajdonosokat értesítették az illetékes CFR. üzletvezetőségek, hogy a vezérigazgatóság rendelete értelmében 1919 elejéig visszamenőleg a kocsi kiállításáért kilométerenként harmadikat kell fizetni és ez az összeg marad irányadó a jövőre nézve is.

Az erdélyi és bánáti iparvágánytulajdonosok, akiknek legnagyobb része fatermeléssel foglalkozik, tiltakoztak az igazságtalan rendelet ellen. Többiben tudomására hozták az illetékeseknek, hogy a jövőre vonatkozólag hajlandók új megállapodásokat kötni, azonban visszamenőleg nem fizethetik meg a horribilis differenciákat, mert a harmadikat leles díjtétel csak a regáti iparvágányokra vonatkozhat. Ugyanis a regáti iparvágányokat a tulajdonosok állami támogatással építették és a regáti iparvágányokat a CFR. tartja karban.

A CFR. és az erdélyi iparvágánytulajdonosok közti tárgyalások eddig nem sok eredménnyel jártak. A bukaresti vezérigazgatóság mereven ragaszkodik a visszamenőleges kifizetéshez. Mivel az érdekeltek egzisztenciájuk veszélyeztetése nélkül nem fogadhatták el a feltételeket, az üzletvezetőségek 1921 augusztus elsejétől nem bocsátották vagonjaikat az mozdonyokat az iparvágánytulajdonosok rendelkezésére. Ez a helyzet végpusztulással fenyegette a legközelebről érdekelte fatermelőket, akik augusztus 7-én ankétot tartottak az ügyben Bukarestben. Az erdélyrészi faegyesület részéről részt vettek a tanácskozásonok dr. Mareu központi elnök, Brauner központi főtitkár és Farkas Lajos, a Foresta szállítási osztályának vezetője. Bár az ankét részletes lefolyásáról még nincsenek pontos értesüléseink, megállapíthatjuk, hogy a tanácskozások kitűnő eredménnyel végződtek. Tancsered Constantinescu CFR. vezérigazgató — bukaresti távirat szerint — utasította az erdélyi és bánáti üzletvezetőséget, hogy a visszamenő fizetéseket ne követeljék addig, míg az a kérdés nincs tisztázva, hogy az iparvágánytulajdonosok a múlt év-

ben mikor vették kézhez a fizetési felhívást. Ugyanis az üzletvezetőségek meglepő könnyelműséggel több hónapokig nem kezdhették ki a vezérigazgatóság fizetési felszólításait.

A napokban bizottság érkezik az ügyben Erdélybe a kérdés tüzetes megvizsgálására és remélik, hogy a vizsgálat után végérvényesen befejeződik a CFR. és az iparvágánytulajdonosok között dúló harc.

Belföld

(x) Exportálják a román gabonafelesleget. Bukarestből táviratozzák: A dunai kikötőkben lázas munka folyik a gabonakivitel előkészítésére. A statisztikai adatok szerint a kivitelre engedélyezett 250.000 vagon buza az exportálható gabona háromnegyed részét képezi. A CFR. vezérigazgatósága megiette a szükséges intézkedéseket, hogy a gabonaszállítás az ország belsejéből a dunai kikötőkhöz akadálytalanul folyjon.

(x) Franciák és angolok veszik át a Földhitelintézet ingatlanait. A Magyar Földhitelintézetnek Erdélyben több ingatlana és üzeze van. Ezeknek az ingatlanoknak megvételére a Földhitelintézet már több külföldi érdekesoporttal folytatott tárgyalást. Arról értesülünk, hogy a tárgyalások eredménye szerint a francia és angol pénzemberekből álló csoport ajánlata a legkedvezőbb. Ebben a csoportban franciákról a Credit Lyonnais és angol részről a Gorthwaite csoport viszik a főszerpeket. A Földhitelintézet ingatlanai előreláthatóan ennek a csoportnak a kezébe fognak kerülni.

Külföld

(x) Zürichi tőzsde aug. 8-án. Zárlat Berlin 70, Amsterdam 203.60, Newyork 526, London 2346, Páris 429.75, Milánó 2412.50, Prága 1290, Budapest 30, Zágráb 157.59, Varsó 850, Bécs 1, bélyegzett 1.25.

(x) Csehszlovákia szabad kikötőt kér Csepelen. Budapestról jelentik: Amikor a magyar kormány a csepeli kikötő kiépítésére a Schneider-Creuzot-nak a hatalmas francia gyárnak adott megbízást, az a szempont vezette a kormányt, hogy a Bécs, Bratiszlava és Budapest kikötők versenyt Budapest javára fordíthatja. Azóta megindult a bratiszlavai kikötőépítés, amelyet ugyancsak a Schneider-Creuzot végez. Építkezés és olomunkálatának üteme a csehszlovák illetékes helyek nyilvánosság elé adott nyilatkozatai szerint a reményeket teljesen kielégítik.

Ezzel szemben a magyar érdekvéviselői körökben újabb erősen tartja magát az a verzió, hogy Csehszlovákia kormánya mindent elkövetett, hogy a magyar-francia kikötőépítési szerződés jóváhagyásának késleltetése révén a maga számára időt nyerjen a pozsonyi nagy kikötő megteremtésére. Kiderült azonban, hogy a bratiszlavai ki-

kötő teljes kiépülése a tervezettnél jóval hosszabb időt fog igénybe venni. Ezért Csehszlovákia új követeléssel lépett fel, amely szerint a csepeli nagy kikötő területén külön csehszlovák rakodópart létesülhessen. A csehszlovák kormány ezt az igényt arra az előzékenyre alapozza, hogy Csehszlovákia Hamburgban is külön rakodópartot kapott a békeszerződéssel. Az új csehszlovák követelést, a prágai kormány már elő is terjesztette a nemzetközi Dunabizottságnak.

(x) Ausztriából csak a devizaközpont engedélyével lehet exportálni. A „Spedition“ közli: Bécsi szaklapok jelentése szerint az osztrák kormány legutóbbi rendelete szerint az Ausztriában vásárolt áruk külföldre csak abban az esetben szállíthatók, ha erre a devizaközpont előzetes engedélyt ad. A devizaközpont engedélyt az eladóknak kell beszerzniök.

(x) Megkezdték a román-magyar és román-jugoszláv postaforgalmat. Bukaresti jelentés szerint augusztus hatodikán újra megkezdődött Románia és Magyarország, valamint Románia és Jugoszlávia között a postacsomagforgalom. Magyarországra husz kilogramm vesének fel postacsomagokat, Jugoszlávia csak tíz kilogramm. A csomagokat két feladórészen kell elvinni. Magyarországra részére a csomag értéke nem korlátozva. Jugoszlávia szülő csomagok azonban csak ezer aranyfrank értékig vételnek fel. A csomagokat Magyarországra részére Aradon, Jugoszlávia részére pedig Zombolyán cserélik ki.

SPORT

Labdarúgás

Kolozsvár—Nagyvárad válogatott ifjúsági csapatainak revánsmérkőzése. Kolozsvár és Nagyvárad ifjúsági válogatott csapatai augusztus 15-én tartják meg Kolozsvárt második városközi mérkőzésüket, amely egyúttal revánssjelleggel bír. Dr. Morar Teofil — aki az ifjúsági csapatok mérkőzésének megteremtője — az augusztus 10-én, csütörtökön délután 6 órakor tartandó próbamezős alapján állítja össze Kolozsvár válogatott ifjúsági csapatát. A próbamezősben a következő felállású csapatok játszanak egymás ellen: A) csapat: Toók (Victoria), Kinissi (CFR), Sályom (KAC), Dóci (Victoria), Kovács (KAC), Lederer (KAC), Gidáli (Haggibbor), Kaucsár (KKASE), Istvánffy II. (Victoria), Lázár (Haggibbor), Hirsch (Haggibbor). — B) csapat: Rosenfeld (Haggibbor), Pál (Haggibbor), Cămpian (KMTE), Süti (Victoria), Rosenberg II. (Haggibbor), Gombos (Haggibbor), Ankrant (Haggibbor), Fetter (KAC), Reiter (Haggibbor), Kóbari (Victoria), Dázi (KMTE). Tartalékok: Moskovitz, Raduch, Kelemen, Kosma, Lőrinczy. Morar Teofil újlag felkéri a legutóbbi válogatott ifjúsági csapat tagjait, valamint az 1904. évben született kolozsvári futballistákat, hogy csütörtökön délután fél 6 órakor pontosan jelenjenek meg a városi sporttelepen.

Fegyelmi büntetések. A kolozsvári játékszünet ellenőrző bizottság legutóbbi ülésén Barabás Mihály (KAC) játékszünetét augusztus 1-től augusztus 14-ig bezárólag, Vinczi József (CCFR) játékszünetét július 27-től augusztus 16-ig bezárólag, Friedmann Miksa (KKASE) játékszünetét július 27-től augusztus 9-ig bezárólag, Dóci Titus (Victoria) játékszünetét július 27-től augusztus 9-ig bezárólag, Kocsis József (KMTE) játékszünetét május 21-től augusztus 21-ig bezárólag, Mattanoh Károly (Victoria) játékszünetét július 27-től augusztus 26-ig bezárólag felfüggesztette. Rosenberg Simon (Victoria) és Hirsch Ernő (Haggibbor) játékszünetét megdorgálta. Udvari József és Libál József (KMTE) játékszünetét pedig megintette.

A kolozsvári Birák Testülete közgyűlése. A romániai Birák Testülete kolozsvári alosztálya augusztus 12-én, szombaton délután 6 órakor tartja meg rendezési közgyűlést a szövetség

hivatalos helyiségében. Tárgyszorokzat: 1. Elnöki megnyit. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári és ellenőri jelentés. 4. Tiszttakar megválasztása. 5. Juttatványok.

A kolozsvári bírótanfolyam következő előadását ma, szerdán est 8 órakor tartják meg a szövetség hivatalos helyiségében.

A Haggibbor házi uszóversenye. A Haggibbor Sport Egyesület augusztus 20-án rendezte meg első házi uszóversenyét. Versenyszámok: 1. Gyermekverseny 25 méter (14 éven aluliaknak). 2. Ifjúsági gyorsúszás 50 m. (18 éven aluliaknak) 3. Mellúszás ifjúsági 50 m. 4. Gyorsúszás szenior 50 m. 5. Gyorsúszás szenior 200 m. 6. Mellúszás szenior 100 m. 7. Hátúszás szenior 50 m. 8. Oldalúszás szenior 50 m. 9. Meghívási verseny (társasági elít tagoknak) 100 m. 10. 4 x 25 m. gyorsúszás staféta ifjúsági. 11. 4 x 50 m. vegyes staféta szenior (mell. hát, oldal és gyors). 12. Hőgyverseny 50 m. 13. vízipórá mérkőzés. 14. Műugrás. A versenyen résztvehet minden Haggibbor tag. A meghívási verseny számban pedig bármely társasági versenyzője. A verseny díjazása: Az 1., 2. és 3. számokban nagy bronzérem a győztesnek, kis bronz a helyezetteknek. A 4., 5., 6., 7., 8., 12. és 14. számokban kis ezüstérem a győztesnek, bronz a helyezetteknek. A 9. számban nagyezüst a győztesnek, kisezüst a másodiknak, nagy-bronz a harmadiknak. Nevezési díj: Az 1., 2., 3. számokban 5 lei. A 4., 5., 6., 7., 8., 9., 12. és 14. számokban 10 lei. Nevezési határidő: augusztus 15. Nevezni Sugá Andor szak. vezetőségi minden délután 6 óra után a Diana uszodában lehet.

Nemzetközi uszóverseny Marosvásárhely és Szovátán. A Marosvásárhelyi Sport Egylet és a marosvásárhelyi MTK augusztus 11-én Marosvásárhelyt a Maros műsoratornájában, augusztus 13-án pedig Szovátán a Medve-tóban Károly trónörökös vándorújsága alatt nemzetközi uszóversenyt rendez.

Mindkét versenyt az FSSR szabályai szerint rendezik. Ludalhat minden amatőr uszó. Díjazás: ezüst, illetéleg bronzérmek és tiszteletdíjak. Nevezési díj ifjúsági számokban 10 lei, szenior számokban 20 lei, főversenyekben 30 lei. Stafétákban 50 lei. Nevezések dr. Ternovszky Jenő orvos Marosvásárhely, Városi Nyugdíjpalota címre küldendők. Nevezési zárlat augusztus 11-én. A versenyen — hir szerint — a MAFK teljes uszógárdája indul. Részt vesznek: dr. Beleznay László, Kenyeri (Kleinberg) Alejos, Sipos Márton, Rademacher legyőzője, a világ legjobb mellúszója, Ember Béla és Gécsy István hátúszók, Hay Pál, Kenyeri László, Bonk László, Litvay László és Mochán Gyula. Ezenkívül indulnak az összes jobb erdélyi és bánáti uszó. A versenyt óriási érdeklődés előzi meg.

A görög hadsereg visszavonult. Athén, augusztus 8. A görög hadsereg Csataldzsától négy kilométerre vonult vissza a semleges zóna létesítése végett. Egyébként az egész vonalon nyugalom van.

Felcélós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ. Kiadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat R. Y. Szerkesztőségi telefonszám 977.

Megnyit! a Megnyit!
„Helios“
 kötött szővött árugyár lerakata
 Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)
 Óriási választék: 1388
 Kötött kabátok
 Kötött ruhák
 Női és gyerek ceppok
 Jämperek
 Harisnya és keztükben
Eredeti gyári árak

Szerda 1922
SZINHÁZ
 MAGY
 Szerda: 5 óra
 Második r.
 ben. (Ole
 Ugyanaz.
 kor: Kert
 Mitől bo
 férfin.
 tancok. (E
 fölépésév
 Csütörtök 5 óra
 Második
 7 órakor
 kal.) 9 ór
 iskola.
 Ugyanaz.
 és tancok
 fölépésé
 Péntek: 5 óra
 Harmadik
 házasság
 kor: Ug
 9 órakor
 szék. Br
 Sámson
 új tréfi
 Gőzon G
 Szombat: 5 ór
 (Harmad
 kor: Ug
 9 óra
 Bronz
 és Delik
 tancok.
 fölépésé
 Vasárnap 3 ó
 tisztki
 árkak
 helyár
 (Rendé
 kabará
 Modern
 Magán
 Lili és
 A műsorra
 megváltó
 A kerti
 halálra bra
 kerti kabá
 nagyszerű
 a már mult
 tréfa s a má
 moráról Erd
 Illés István
 tréfiája, Mit
 ság. A dara
 Forgács Sár
 ban s rajtu
 egy favágó
 Berky Lili.
 Rózi, Mihá
 a kitűnő Fe
Utazó
 legi
Far
 Cluj, St
Hirdess
Uj!
Cluj
ROS
 ahól
 munká
 tányos
 1387
Ke
Blei
 cég ve
Cé
 Star
R

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: 5 órákor: Unus a hegyek királya. Második rész: Élet halál harc a hegyekben. (Olesó helyárrakkal.) 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. Vincellér iskola. Mitől bolondulunk? Bodri. Ugyanaz férfiban. Magánzámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula fellépésével.)

Csütörtök: 5 órákor: Unus a hegyek királya. Második rész. (Olesó helyárrakkal.) 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. Vincellér iskola. Mitől bolondulunk? Bodri. Ugyanaz férfiban. Magánzámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula fellépésével.)

Péntek: 5 órákor: Unus a hegyek királya. Harmadik és befejező rész: Boldog házasság. (Olesó helyárrakkal.) 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. premier! Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Uj magánzámok, új tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával.)

Sombat: 5 órákor: Unus a hegyek királya. Harmadik rész. Olesó helyárrakkal.) 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Magánzámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula fellépésével.)

Vasárnap: 3 órákor: A gyémántlujó. (Fantasztikus kalandregény. Olesó helyárrakkal.) 5 órákor: Ugyanaz. (Olesó helyárrakkal.) 7 órákor: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 órákor: Kerti kabaré. Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Magánzámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula fellépésével.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltatják a színház pénztáránál.

Targyosorozat: Tüköri jelentés. Mentés. 4. Tiszti. Aditványok.

efolyam követ. láa est: 8 óra. ettség hivatalos

uszóversenye. fesület angusz. első haa uszó. k: 1. Gyernek. en alulisknab). 0 m. (18 éven. s ifjúsági 50 m. 0 m. 5 Gyors. 6 Mészás

ás s senior 50. nior 50 m. 9. gyesei eli tagok. m. gyorsuszas. 50 m vegyes. hát, oldal s. ny 50 m. 13. úugrás. A ver. en Heggibbor. számban pedig. uyzója. A ver. és 3. számok. győztesnek, kis. A 4., 5., 6. ban kis ezüst. z a helyezettek. vezést a győz. diknak, nagy. éreztési díj: Az. ei. A 4., 5, 6. nokban 10 lei. gusztus 15. ak. vezetőnél. után a Diana

seny Maros. A Marosvásár. msrovsáár. -én Marosvá. osatornájában. Szovátan a. nörökös véd. uszóversenyt

FSSR sza. Indulhat min. : ezüst, illeté. eddijak. Neve. ban 10 lei. tőversenyek. 50 lei. Neve. hó orvos Ma. dijjalota címre. at augusztus. ir szerit — a. indul. Részt. ászló, Kenyeri. Márton, Ra. világ legjobb. és Géory. Pál, Kenyeri. ay László és. indulnak az. ónati uszék. és előzi meg.

sszavonult. A görög had. y kilométerre. es zóna léte. nt az egész

RTON ERNŐ. adóvállalat R.T. szám 977.

Megnyilt! OS lerakata 7. (Főter)

1386 cepek ztyükben árak

Valutapiac augusztus 8-án

TŐZSDÉK	Lei	csah kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	longy. márká	dollár	holl. forint	török font	szar kor.
Bukarest	valuta deviza															
Bécs	valuta deviza	1260	6750	4230	9850	2381		2575	231000	15325		800	51850	20060		
Prága	valuta deviza		548	333	778	187	760	220	182	48	25	6475	4092	1588		
Berlin	valuta deviza	740	1875		6125	142	3445		43	3420			752	303		
Zürich	valuta deviza		1285	72			2415	125	29		160					
Paris	valuta deviza	1290	3015	167		233	5630	003		5464			1275			
Budapest	valuta deviza															

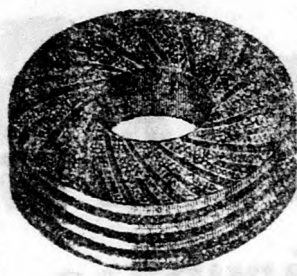
J. NACHT

Soc. în nume colectiv. 4071-1
Központ: Bukarest Fiókok: Arad, Wien
Telefonszám 6-53. Cluj Piața Cuza-Vodă 12.

Vörösréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok, üstök, pálinkafőzőüstök
Sárgaréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok
Angolón 99% tömbökben és rudakban Antimon, Zink, Ólom
Csapágyfémek 12-80% tiszta bronz tömbökben és rudakban
Mindennemű feketelemezek 0.25 mm. -10 mm., fedellemezek 65/100.
Horgonyozott lemezek, zink és fehérlemezek, alumíniumlemezek

Gázcsövek 1/2"-2", ólomosövek, Mannesmanncsövek
Vermorel (eredeti francia) permetező
Asbest tömitések, Carborundum gyártmányok, Bergmanncsövek
Csavarárúk (Brevillier & Urban, Wien) minden méretben
Transmissióstengelyek, acéllemezek, vasuti szükségleti cikkek, műszaki cikkek, drogák

Cluj, Piața Cuza-Vodă 12. ENGROS Táv.-cim: METALNACHT, Cluj

„Kálnai“
Malomkögyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, úgy buza, mint tengeri őrlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet.
Minőségért garantálók! 1367

Külföldi likőr és pezsgő különlegességek kaphatók Lucullus-nál Oradea-Mare, Bemer-tér 1392

Rottmann Károly és Társai Rt.
Királyi udvari szállítók, Timisoara.

1364
Rum- és likörgyár. Cognacfőzde
Gyümölcs-pálinka termelés
Boranyagkereskedés
Szeszszabadraktár
Szeszenaturálótélep

Ujra kapható
Fényes Samu mélységesen zsidó regénye

Jidli első változása
Ára 33 lei

Uj Kelet könyvosztálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.
A politikai irodalom ezenzácója
Garami Ernő könyve

Forrongó Magyarország
Ára 66 lei

Uj Kelet könyvosztálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Palesztina zsidó nemzeti otthon.
Paneth Hermann az erdélyi ember szemével látta Erec Jiszraelt. Könyvét

Utazásom a Szentföldön
mindenkinek el kell olvasnia, aki ismerni akarja a Zsidóországot.
Ára 6 lei

Uj Kelet könyvosztálya
Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók:
Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara
Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.)
11-13. szám. 1365
Lakások tapétázását vállaljuk.

Utazó bőrönd és táska
legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

Uj! Megnyilt Uj!
Clujon a Bolyai-utcában
ROSMANN MIHÁLY
szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl.
1387

Kenderzsineget,
zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381

Bleier és Weisz
cég vezérképviselete
Emanuil Salamon & Co.
Cluj, Piața M. Viteazul 40.

Cégtáblákat
legolcsóbban készít 1816
JAKAB
Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Rumänisch-Palästinische Handels- und Industrie Aktien-Gesellschaft

Import-Export
Bucuresti — Gaiati — Jaffa
Emigrations- und Transport-Abteilung
Waren- und Personentransporte nach Palästinasischen und Syrischen Häfen bei vorteilhaftesten Bedingungen. — Regelmässige Passagieren- und Warenbeförderung in alle 20 Tage nach Constantinopel, Haifa, Jaffa Alexandrien und Beyrouth mittels den Dampfern „CONSTANTA“ und „BUCURESTI“ des S. M. R. — Spezialdienst: III. Personenklasse.
Informationen und Fahrkarten bei der
S. A. Romanino-Palestina Bucuresti, Strada Smardan 43, et. 1. Gaiati, Strada Domneasca No. 12. 4295-1

ÁTUTALÁSOKAT!
a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1-69 és 7-25.

Engros. Olcsó bevásárlási forrásrövid, bezár, galanterie cikkekben
Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Gyári telefon 596. Üzleti telefon 515
LEBEDA S. A.
Első romániai villanyerőre berendezett ágyéműgyár.

Készítünk:
Paplanokat: vatta, gyapjú és pihe töltelékekkel, a legolcsóbb kivitteltől a legfinomabb kivittelig. Továbbá matracokat, párnákat és mindennemű ágyéműveket.

Vállalunk:
kórházi, közintézeti, valamint szállodai felszerelések szállítását továbbá mindennemű átalakításokat. Villanyerőre berendezett tollfosztó gépeknél bármilyen mennyiségű tollfosztást, tisztítást.

Veszünk:
minden mennyiségben lőszort, disznószort, kecskeszort, gyapjút és tollat. Mintát ár megjelöléssel (ab clujt állomás) kérünk küldeni

Eladunk:
mindennemű tisztított és szortírozott tollféléket nagyban és kicsinyben.

Eredeti gyári árak!!!
Gyár: Cluj-Kolozsvár, Strada Jasilor (volt Nagyszamos-u. 14. sz.), interurban telefon 596.
Üzlet: Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca 10. sz.) telefon 515.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavazólapra 1 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szöveg — 10 lej. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 ban bérlegköltséget fizetendő.

Keresek ügyes, nőtlen, vasszakmában jártas segédat augusztus 15-iki belépésre, ki a román, magyar nyelvet jól bírja. Ajánlatot, fizetési igény megjelölésével kér Deutsch & Geist cég, Marosludas. 4351-1

Izraelita, ügyes fűszeresegédat keresek aug. 15-iki belépésre, ki román, magyar nyelvet jól bírja. Fizetési igények megjelölésével ajánlatot kér Deutsch & Geist cég, Marosludas. 4352-1

Kézi hímzést olcsón vállalkok. Buza-u. 11. Izs. nevelőnőt harmadik elemista leánya oktatásához azonnalra keresek. Hirsch Lázár Gyéres, u. p. Mócs. 4385-1

Orth. zsidó úri család elvállal 2-3 fiút teljes ellátásra. Szigorú felügyelet. Cím: Fehérbárány-tózsde. 4858-1

Budapestre utazom, elvállalok bármilyen megbízást elintézésre. Cím: »Docteur juris« a kiadóban. 4362-1

Fiatalember teljes ellátást keres úri családnál »Belváros« jellegre. 4363-1

Wesselényi Miklós-utcában földszintes házra két emeletet építünk; emeleti szobák, lakás, iroda, esetleg bankhelyiségeknek. Bérleti keresünk; bérösszeg öt évre előre fizetendő. Értekezni lehet: Zudor et Comp. építésszek, Str. Memorandului (Unió-utca) 6. szám. 4364-1

Négy fiatalember butorozott szobát keres. Leveleket »Várud« jellegre a kiadóba. 4355-1

Palesztinai gazdaságunkba egy elsőrendű motor gépezet keresünk. Geulath Achuzza Str. Petran 16. 4370-1

Ügyes cipőkereskedősegédat keresek azonnali belépésre, ki magyarul és románul beszél. Pontos címmel ellátott leveleket Cluj, Posta-talók 127. sz. »Jó fizetés« jellegre kérek. 4366

Kocsi, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank
Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendéseket kis postacsomagokban is eszközölök. Vagontételnél 5 százalékos kedvezmény.

SÁMSON-BÓRGYÁR

Gyulagyár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 8-87, szám.

Comunitatea Evreasca din Alba-Julia.

203-1922.

Pályázat.

Az alabujliai (gyulafehérvári) izr. hitközség egy folyó évi szeptember 1-én betöltendő oklevéles zsidó tanítói állásra ezennel pályázatot hirdet.

A román nyelvben tökéletesen jártas, de a héber, magyar és német nyelvet is bírő pályázók felkéretnek, hogy a kort, családi állapotot, pedagógiai képzettségét és vallás-erkölcsi magaviseletét, valamint az eddigi működését igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi augusztus 10-ig küldjék be az alóírt elnökséghez.

Fizetés megegyezés szerint.
Alba-Julia, 1922 július 10.
Ernstler Géza, Dr. Mandl Jakab,
jegyző. 4204 isk. elnök.

Szalámit postán
utánnét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Mór & Co szalámigyára
Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyi-tér 39. Telefon 12-90.
Árjegyzék és katalógus kérésre ingyen.

Szarut, szarűhegyet, agancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timár-hulladékot legmagasabb napi áron vásárol
Szarú- és csontáruháza Rt. Cluj 1310

KÖZPONTI HÖLGYFODRÁSZ ÉS HAJHIGIÉNIA SZALON Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondulás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Hajjat veszek!
PÉTERFI JULISKA 1300

Szegő Árpád, Brassó
Hosszu-utca

Rum-, cognac-, likörgyár
Borpincészet
Telefon 220. 4226-1

Uniunea Comerciala Rt.

Központ: Bukarest

Alaptőke: 25,000,000 Lei

Fiókok: Galați, Jassy, Constanta, Craiova, Chisina, Cernăuți, Timișoara és Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

Ajánlja bőven felszerelt raktárát: Fűszer és coloniál áru, autó, kocsilack Rudvas, abroncsvas, lemezek, csavarárú, szárszámok, különböző mintájú kapák, lapátok, asók, csákányok, kaszák, kaszfűző kövek (Anker) és kaszaverő szárszám. Mindennemű bel- és külföldi olajok (hengerdinamó, motorvazelin, tovattakenőcs stb.) Bőr-árakban: chewreaux, box, bagaria, talpak, patkók stb. Teher- és személyautók és mindennemű autófelszerelések.

Lloyd 793

1382

Exportörök figyelmébe!

Beraktározásokat legelőnyösebben eszközölnek

4045-1

Közraktánaink

Beregszász, Beregsó és Bátor

Vágánymenti transitó raktárak, reexpeditió

Központi iroda: **Közraktár Beregszász (Csehszlovákia).**

Porcellán és edénykereskedők figyelmébe!

Karlsbadi porcellán áruk: u. m. sima, gyöngyös, reli, duplaerős, mély, lapos és dessert tányérok; sültés, téstás stb. talak, gyönyörű, mintás teás csészék, bögrék stb. **a napi árnál sokkal olcsóbban.**

Kérjen árajánlatot! 4336-1

B. Gál, porcellánkereskedő Déva. Telefon 27.

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja

az iskola saisonra „Zea“ első román krétagyár Cluj.

S. Eisenstädter & Co

szües és szörme nagyáruháza

Főzlet:

Fiók:

Calea Victoriei 2.

1333

Ovár (Klinizsi és Szentlélek-utca sarok)

Szörme árukban állandóan nagy készlet!

בארטיק אמעריקאן ליניע

נענעראל פערטרעמונג פיר רומעניען. נענעראל רעפערענצאנס מאריטק געווארן הויפטקאנטור: בוקארעסט, קאלעא וואקארעסט (נומ 60)

סיקר סאלא: בוקארעסט, קאלעא גרוויצער (נומ 141) (האפעל קארטא)

פעלעראמאטארעסט: בארטיק ליניע, בוקארעסט. און פילאצען אין גאנץ רומעניע.

עס ווירד דיע אלגעמייע אינפערקאמקיש דארין געלעגט או אלע אגענטן. איך קאנטרא רייזערען וואס וויללען צייטן געלד, מודע ערשטארטן איך וך נישט לאס איך דיע ריזע פלאצען, זאלען וך נישט צו אונזער קאנטור ווערען.

אונזערע טראנספארטן פון בוקארעסט ביז צום פארט „דאנציג“ געען איך יעדעס אויטשטייען. טיר צוויי טאגע, מיט דעם דירעקטערסטערם בוקארעסט-דאנציג איך ווערען פון פערלעסטעסען, ערפארענע בעלשטייען געפירט.

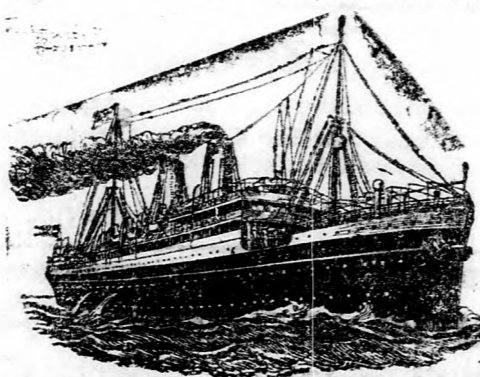
פון האט טיר איינע איינציגע פאלטשע גרענצע צו פאסערען פאר וועלכע דאס ווייניק קאסטשט טיר לע. 100.

אם האבען דאסן דיע פאסאזשער איינע ווער נישט בעראנדלונג אייגענצייניגעס קאסט אונד קווארטיר.

פון דאנציג פארטש מאן דירעקט נאך אמעריקא אדער קאנאדע איך אונזערע פאסטן ערסטקלאס מיט געלל דאמפערן וואס האבען ספארטאט קאבינע 3. קלאסע אונד איינע כשרה קיבע פאר דען.

מיד ווענען פאם אמעריקאנישען קאנולאמע מיט דעם דורכ-פודרען דער רעגיסטרירונג בעפאלל מעכמינט ווארען פאר דער

טראמקע 23-1922. דיע פאר זאל וך יעדער וואס ווילל שטעלל פאררען צו איך ווערען. מיר וועלען אים און יעדער בעשטייען נאכץ אונזערעם בעהאלטן וין כיר ער זאל ווי אס געסטען צו וינע פערוואנדעלן קומען קענען.

Kadima-nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

RECORDOT

ért el a betűkészítelés terén

R. Tóth József,
az Első Magyar Betűöntőde

Erdély és Bánságra kiterjedő kizárólagos képviselője

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand II.

Több mássas betűrendelést, román-magyar öntővel szerezett pár hét alatt intéz el és hazáig szállít. Mindenféle új regálisok és betűszekrények, valamint használt teljes nyomdabeszerelések és jókban levő, nyomtató-gépek eladása.

Telefon 81. Telefon 81.

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbban naplárón.

Sajovics és Lebovits
fakereskedés és ládagyár
Strada Cernanti (Kajántói-u.) 1. szám.

Garantált Ia. Kalodont

Pamutárak rövidárak galanterie cikkek viszont eladók legolcsóbb bevásárlási forrása a

„PROGRESS“

rövidáru nagykereskedése, Nagyvárad. Telefon 455. 1312

Vashereskedők és bádigosok!

Hitelesített űrmérték és űrmérték részek legolcsóbban beszerezhetők

Biró Márton, 1390
fém- és bádigipari üzemében Cluj

Szállítunk

prompt ab raktárunk:

Reichhold, Flügger & Böcking-féle kocsizomanc és padlólakkokat

Beck, Koller & Co.-féle ecseteket

Schmincke-féle művészfestékeket

Eredeti német gyártmányu Ultramarint, falzöldet, föld és vegyifestékeket, kátrányt, karbonlineumot

Segesváry és Tsai

festéknagykereskedése
Cluj-Kolozsvár

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomdák: Cluj-Kolozsvár, Str. I. P. P. - Brassai-utca

Az Uj Kelet telefontársaság: Cluj-Kolozsvár, Str. I. P. P. - Brassai-utca

Kéziratok kizárólag: Cluj-Kolozsvár, Str. I. P. P. - Brassai-utca

V. évfolyam,

Mi vagyunk

A bukaresti ezer és ezer esze az ország szomorú helyzetét ságával körjék a tisztviselői karását. Románia gondokkal kftzde jelenség. Tudjuk gon az ez osztó fizetésből kénytelenek folytonos csak kiegyenlítés smely fizetése é kftzött mutakozlékok az a talay tóit fizetési csimbolyogva megrosszul fizetik a állam, minden fizető. Itt nálu karnak, a más hoz képest, re fizetése. A közt harca indokolt, Az államnak tisztviselőit jól selőit ne köss gondja. Ez érde az ország lak Konszolidáció, eredményes mu szágban lehet, hanc nincsen: Az állam érdeke tisztviselő tudja aki mentes mi és aki munkaer jét a köz haszn rendőr, jó bír zető csak az le gondoskodni tu nem eshet el c csalogathat ideg és nem csábith mert az emberi fosítja nekik. hogy a köztiszv gondjai ne leg felé egyaránt nul tudja vége kormányának szokot a terhel viselői kar fiz jelent, mert az érdekében is, v

A köztiszv legnagyobb szí regnapi országban olyan fájó amely mélyen viselői kar leltünk más m csak azt a z élet gondjai nyitó beszedő köztiszviselői hogy nem az karnak — az amely az állam az önértetét, sérti. Sina mo hogy a kormá tisztviselők kft esetre nagy lé ebből az látz megértette: ne hanem mi, a k szág népe, a lyosan és hus nek az őszinte igenis: vanna sokan vannak, értik van az akarják tudni, ország népéért lők, akik azt Sina is mondo